

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kymenlaakson palvelukohteiden opastussuunnitelma

Kymenlaakson palvelukohteiden opastussuunnitelma

6/2011

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen julkaisuja

ISBN 978-952-257-345-2 (painettu)
ISBN 978-952-257-346-9 (PDF)

ISSN-L 1799-1951
ISSN 1799-1951 (painettu)
ISSN 1799-0610 (verkkojulkaisu)

Julkaisu on saatavana myös verkkojulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut>

Taitto: Sito Oy
Kansikuva: Merikeskus Vellamo
Valokuvat: Sito Oy
Kartat: Sito Oy © Karttakeskus lupa nro L4356

Kopijyvä Oy, Kouvola 2011

ESIPUHE

Palvelukohteilla tarkoitetaan tienkäyttäjille palveluja tarjoavia palveluyrityksiä ja –toimintoja. Palvelukohteiden opastukseen käytetään erilaisia opastusmerkkejä ja kohdetunnuksia. Opastusmerkkien asettaminen on yleensä opastettavan kohteen ylläpitäjän vastuulla. Opastusmerkit edellyttävät tienpitäjän lupaa.

Vuonna 2007 palvelukohteiden viitoitusuudistuksessa laajennettiin opastusmerkeissä ruskean värin käyttöä, lisättiin kohdetunnuksen määrää ja otettiin käyttöön uusia opastusmerkkejä. Myös palvelukohteiden viitoitusohjeita ja yleisiä viitoitusperiaatteita tarkistettiin. Liikennemerkkiauudistus ja sen toteuttaminen on yksi syy palvelukohteiden opastussuunnitelmien laatimiseen.

Kymenlaaksoon on rakennettu uusia merkittäviä palvelukohteita, kuten Merikeskus Vellamo ja Maretarium. Lisäksi alueella on tapahtunut kuntaliitoksia. Edellinen vuonna 1993 laadittu palvelukohteiden opastussuunnitelma on vanhentunut.

Uutta suunnitelmaa laadittaessa on käytetty Tiehallinnon vuonna 2007 uusittuja ohjeita ”Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen” ja ”Palvelukohteiden viitoitus”.

Suunnitelman ohjausryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet:

Jukka Tamminen, puheenjohtaja	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Vesa Savola	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Antti Pirttijoki	Pirkanmaan ELY-keskus
Antero Lääti	Hamina
Tuula Malo	Hamina
Jorma Kauppila	Hamina
Matti Paavola	Kotka
Juha Toiviainen	Kotka
Sanna Nikki	Kotkan matkailutoimisto
Raija Sierman	Kouvola Innovation Oy
Jyrki Ojanen	Kouvolan kaupunki

Ohjausryhmä on pitänyt kolme kokousta. Helmi- maaliskuussa 2011 on pidetty palvelukohdeyrittäjille ja sidosryhmille tarkoitetut esittelytilaisuudet Kouvolassa ja Kotkassa.

Konsulttina toimineessa Sito Oy:ssä suunnitelman laatimisesta ovat vastanneet Juha Hämäläinen, Aki Nurmilaukas ja Marjaana Huhta.

Kouvola huhtikuussa 2011

Kaakkois-Suomen Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus.

Sisältö

1 Johdanto	6
1.1 Palvelukohteiden opastusjärjestelmä.....	6
1.2 Palvelukohteiden opastusmerkit.....	7
1.3 Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma	9
2 Suunnittelualue	11
2.1 Tieverkko.....	11
2.2 Kymenlaakso matkailualueena	12
2.2.1 Pohjois-Kymenlaakso	12
2.2.2 Etelä-Kymenlaakso.....	12
3 Opastuksen nykytila	14
3.1 Nykyinen palvelukohteiden viitoitus Kymenlaakson alueella.....	14
3.2 Palvelukohteiden viitoituksessa esiintyviä ongelmia	14
4 Palvelukohteiden opastus	15
4.1 Opastuksen yleisperiaatteet.....	15
4.2 Suunnitelman laatiminen ja sisältö.....	16
4.3 Suunnitelman sisältö palvelukohdetyypeittäin	18
4.3.1 Opastustoimisto (tunnus 712).....	18
4.3.2 Ensiapu (tunnus 715)	19
4.3.3 Autokorjaamo (tunnus 721) ja huoltoasema (tunnus 722).....	19
4.3.4 Hotelli tai motelli (tunnus 723)	20
4.3.5 Ruokailupaikka (tunnus 724)	21
4.3.6 Kahvila tai pikaruokapaikka (tunnus 725).....	21
4.3.7 Retkeilymaja (tunnus 731).....	22
4.3.8 Leirintäalue (tunnus 733) ja matkailuajoneuvoalue (tunnus 734)	22
4.3.9 Ulkoilualue (tunnus 742).....	23
4.3.10 Museo tai historiallinen rakennus (tunnus 772a)	24
4.3.11 Maailmanperintökohde (tunnus 772b)	24
4.3.12 Luontokohde (tunnus 772c).....	25
4.3.13 Näköalapaikka (tunnus 772d).....	25
4.3.14 Muu nähtävyys (tunnus 772f)	26
4.3.15 Uintipaikka (tunnus 773a).....	27
4.3.16 Kalastuspaikka (tunnus 773b)	27
4.3.17 Hiihtohissi (tunnus 773c)	27
4.3.18 Golfkenttä (tunnus 773d).....	28
4.3.19 Huvi- tai teemapuisto (tunnus 773e).....	28
4.3.20 Mökkimajoitus (tunnus 774a).....	29
4.3.21 Aamiaismajoitus (tunnus 774b)	29
4.3.22 Suoramyyntipaikka (tunnus 774c)	30
4.3.23 Käsityöpaja (tunnus 774d).....	30
4.3.24 Kotieläinpiha (tunnus 774e).....	30
4.3.25 Ratsastuspaikka (tunnus 774f)	31
5 Matkailutiet.....	32
5.1 Matkailutiet suunnittelualueella	32
5.2 Matkailuteiden reittiviitoitus	34
5.3 Matkailutietunnusten käyttö palvelukohteiden opastuksessa.....	35

7 Opastussuunnitelman toteuttaminen ja ylläpito.....	38
Kirjallisuus.....	39
Liitteet	40

1 Johdanto

Palvelukohteilla tarkoitetaan tienkäyttäjille palveluja tarjoavia palveluyrityksiä ja –toimintoja. Tällaisia ovat esim. hotellit, retkeilymajat, leirintäalueet, kahvila- ja ravintolapalvelut, erilaiset aktiviteetit ja nähtävyydet. Myös paljon liikennettä aiheuttavat kohteet, kuten uimapaikat, museot, huvipuistot ja laskettelukeskukset on opastettu opastusmerkein. Palvelukohteiden opastukseen käytetään erilaisia opastusmerkkejä ja kohdetunnuksia. Opastusmerkkien asettaminen ja ylläpito ovat yleensä opastettavan kohteen ylläpitäjän vastuulla. Opastusmerkit edellyttävät tienpitäjän lupaa.

1.1 Palvelukohteiden opastusjärjestelmä

Maantiellä viitoituksen tarkoituksena on yhdessä asianmukaisen tiekartan kanssa, johon tienkäyttäjä tutustuu ennen matkalle lähtöä, opastaa tienkäyttäjää kohteeseen edullisinta reittiä. Palvelukohteiden viitoitus täydentää reittiopastusta osoittamalla tienkäyttäjälle tämän matkan aikana tarvitsemia palveluja. Opastusjärjestelmän rakenne muodostuu kolmesta tasosta (kuva 1-1).

Kuva 1-1 Opastusjärjestelmän kolmitasoinen rakenne. (Lähde: Tiehallinnon ohjejulkaisu: Palvelukohteiden viitoitus, TIEH 2000021-07.)

Ensimmäinen taso – Tiekartat ja tieverkon viitoitus

Tienkäyttäjä suunnistaa tieverkolla tiekartassa esitettyihin kohteisiin vertailemalla tiekarttaa ja tieverkon viitoitusta toisiinsa. Suunnistaminen tieverkolla on mahdollista tunnistamalla tienviitoista tiekartalla esiintyvät tienumerot ja maantieteelliset erisnimet.

Toinen taso – Opastuspaikat

Tienkäyttäjä suunnistaa tiekartalle merkittyyn tai viitoitettuun opastuspaikkaan halutessaan monimuotoisempaa ja tarkempaa tietoa sijaintiympäristönsä palveluista ja kohteiden sijainnista kuin mitä tiekartta tarjoaa. Opastuspaikassa tienkäyttäjän on mahdollista täsmätä sijaintinsa tiekartalla, mikäli sijainnista on ollut epävarmuutta. Opastuspaikkaan saapuessaan tienkäyttäjä kohtaa vähintään ulko- tai sisätiloihin sijoitetun alueellisen opastuskartan (opastuspiste) sekä mahdollisesti myös esimerkiksi sisätiloihin sijoittuvan interaktiivisen opastuspäätteen tai matkailuneuvontapisteen (opastustoimisto).

Opastuspaikkojen tärkeä tehtävä on opastaa tienkäyttäjää sille tielle, josta lopulliseen määränpäähän käännytään. Hyvin varustetusta opastuspaikasta tienkäyttäjä voi ottaa mukaansa alueen matkailupalveluja esittelevän kartan, joka toimii varmistuksena matkalla perille.

Kolmas taso – Lähiviitoitus

Tienkäyttäjä ohjataan perille kohteeseen lähiviitoituksella. Lähiviitoituksen perustyökaluja ovat osoitejärjestelmää tukevat tien- ja kadunnimikilvet sekä lähi-, paikallis- ja erityiskohteita osoittavat tienviitat, joita täydennetään tarvittaessa palvelukohteiden opastusmerkeillä ja erilaisilla toimintoja kuvaavilla osoiteviitoilla.

1.2 Palvelukohteiden opastusmerkit

Käytettävät liikennemerkkit ja tunnukset

Tienkäyttäjille tarkoitettuja palveluja osoitetaan tieliikenneasetuksen mukaisilla (kuva 1-2)

- palvelukohteen A- ja B-tyypin opastustauluilla
- palvelukohteen erkanemisviitalla
- palvelukohteen osoiteviitalla
- palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä ja
- matkailumerkeillä.

Palvelukohteen opastustauluja käytetään kauempaa tapahtuvaan opastukseen mm. silloin, kun reitti opastettavaan kohteeseen kääntyy risteyksissä.

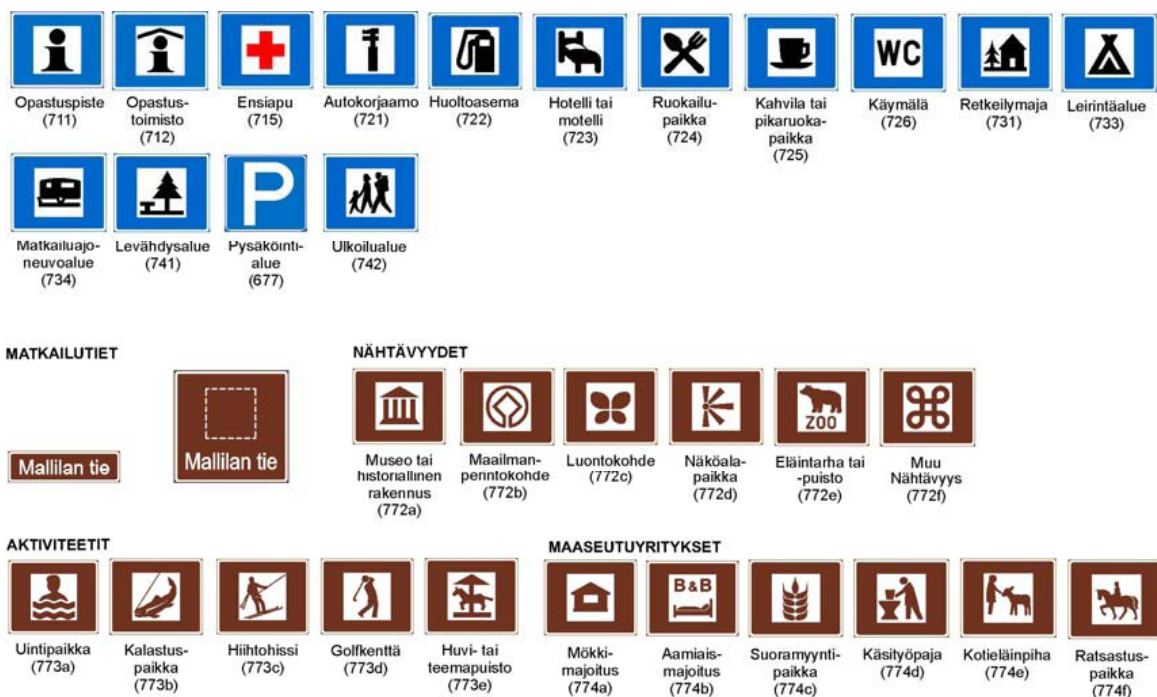
Palvelukohteen osoiteviittaa ja sen ennakkomerkkiä käytetään lähiopastuksena osoittamaan kohteeseen johtavaa liittymää.

Palvelukohteiden opastusmerkeissä käytetään tieliikenneasetuksen mukaisia tunnuksia (kuva 1-3).

Merkkien ja tunnusten käyttöä on käsitelty tarkemmin Tiehallinnon ohjeessa Palvelukohteiden viitoitus.

Kuva 1-2 Palvelukohteen viitoituksessa käytettävät liikennemerkkit.

Kuva 1-3 Palvelukohteen viitoituksessa käytettävät tunnukset.

Samassa pystytystelineessä voi olla yleensä enintään kolmen kohteen opastus. Saman pystytystelineen taulussa voidaan esittää yhteensä enintään kymmenen tienkäyttäjälle tarkoitettua tietoa, joita ovat tunnukset, nuolet, nimet, aukioloajat ja etäisyydet.

Käytettävät värit

Palvelukohteen opastusmerkeissä käytetään sinistä ja ruskeaa pohjaväriä. Sininen on perusväri osoitettaessa kaikille tienkäyttäjille, kuten matkailijoille, ammattiautoilijoille ja liikematkustajilla tarkoitettua yleisesti matkoihin liittyvää palvelua (päätoiminnon tunnus 711 – 742). Ruskea on perusväri osoitettaessa vapaa-ajan matkailuun liittyvää palvelua (päätoiminnon tunnus 771 – 774).

Opastusmerkeissä voidaan tarvittaessa yhdistää sekä sinistä että ruskeaa perusväriä (kuva ohessa). Tarkemmin värien käytöstä eri tilanteissa on ohjejulkaisussa *Palvelukohteen viitoitus*.

Palvelukohteen opastusmerkkiuudistus vuonna 2007

Vuonna 2007 tehtiin päätökset laajasta palvelukohteen opastusmerkkejä koskevasta uudistuksesta. Merkittävimmät muutokset ovat:

- Palvelukohteen opastuksessa otettiin käyttöön runsaasti uusia tunnuksia (esim. museo tai historiallinen rakennus, luontokohde, näköalapaikka, eläintarha tai -puisto, golfkenttä, huvi- ja teemapuisto, aamiaismajoitus, suoramyyntipaikka, käsityöpaja, kotieläinpiha ja ratsastuspaikka).
- Opastusmerkeissä otettiin käyttöön ruskea pohjaväri vapaa-ajan matkailuun liittyville palveluille.
- Uutena liikennemerkkinä otettiin käyttöön ruskeapohjainen palvelukohteen osoiteviitta ja sen ennakkomerkki, jossa voidaan esittää yksi ruskeapohjaisen merkkiryhmän tunnus.
- Aiemmin kokeilulupiin perustunut matkaluteiden viitoitus virallistettiin. Matkailutietunusta on jatkossa mahdollista käyttää yksittäisen palvelukohteen tai matkailutietunusta.

maatiota sisältävän opastuspaikan opastuksessa.

- Aiemmin maaseutuyritysten opastuksessa käytetty mustapohjainen ”tähtämerkki” jää pois ja maaseutuyritysten viitoitus tapahtuu jatkossa ruskeapohjaisten tunnusten avulla.

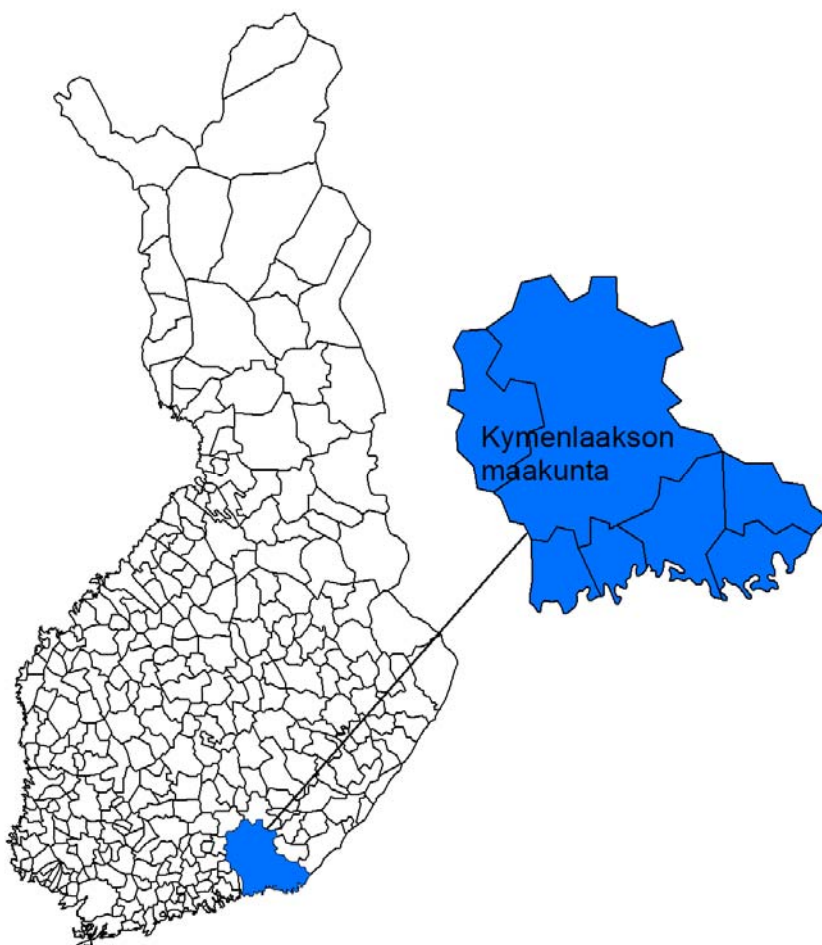
Palvelukohteiden viitoitus tulee muuttua uusien käytäntöjen mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Opastuspaikkojen viitoitus on uusittava jo vuoden 2009 loppuun mennessä.

1.3 Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma

Palvelukohteiden alueellisia opastussuunnitelmia tehdään kolmella tasolla:

1. Palvelukohteiden maakunnallinen opastussuunnitelma
 - Maakuntaa tai vielä laajempaa aluetta käsittävä opastussuunnitelma.
2. Palvelukohteiden seudullinen opastussuunnitelma
 - Useita kuntia tai tiejaksoja käsittävä opastussuunnitelma.
3. Palvelukohteiden paikallinen opastussuunnitelma
 - Esimerkiksi matkailualueita, kunnan keskustaajamaa tai ylipäättänsä paljon palveluja käsittävän alueen opastussuunnitelma

Kaakkois-Suomen kolmen maakunnan – Kymenlaakson, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon maakuntien palvelukohteiden opastussuunnitelma on tehty ennen Kymenlaakson seudullista suunnitelmaa. Maakuntatason suunnitelmassa esitetyt periaatteet ja ratkaisut ovat ohjanneet tämän seututason suunnitelman laadintaa (kuva 1-4).

Kuva 1-4 Alueellinen opastussuunnitelma voidaan suunnittelualan tyypin perusteella jakaa maakunnallisiin, seudullisiin ja paikallisiin opastussuunnitelmiin. (Pohjakartta © MML, 2011).

Seutukohtaisen palvelukohteiden viitoitus suunnitelman tavoitteina on

- edistää palvelukohteiden viitoituksen yleisten tavoitteiden toteutumista
- aikaansaada suunnittelualueelle yhtenäinen, selkeä ja ajallisesti kestävä sekä helposti ymmärrettävä viitoitusjärjestelmä, jossa on otettu huomioon vuonna 2007 muuttuneet opastusmerkit
- varmistaa yrittäjien tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu viitoittamalla samantyyppiset palvelut samalla tavalla
- lisätä opastuksen uskottavuutta huolehtimalla siitä, että viitoitettavien palvelujen laatu vastaa viitoituksen perusteella saatua mielikuvaa
- helpottaa Tiehallinnon lupakäsittelijöiden ja sidosryhmien tehtäviä opastusasioissa.

Seudullisessa opastussuunnitelmassa kartoitetaan kaikki viitoituskelpoiset palvelukohteet sekä inventoidaan kohteiden nykyinen viitoitus, täsmennetään yleisiä viitoitusperiaatteita alueellisiin olosuhteisiin paremmin sopiviksi ja laaditaan kartoille alueellisten periaatteiden mukaiset opastusmerkkisuunnitelmat.

Suunnitelmassa esitetään, millaisin opastusmerkein ja kuinka kaukaa yksittäisen palvelukohteen opastus tulisi toteuttaa. Suunnitelma ohjaa palvelukohteiden opastuksen toteuttamista, mutta lopullisesti yksittäisen kohteen opastuksen toteuttaminen ratkaistaan asiaa koskevan lupahakemuksen perusteella, jolloin tarkistetaan lupapäätökseen vaikuttavien tietojen ajantasaisuus. Suunnitelman avulla palvelukohteiden haltijat voivat arvioida opastuksen toteutustapaa ja laajuutta. Suunnitelma nopeuttaa lupakäsittelyä.

Vaikka tietty palvelukohde on suunnitelmassa merkitty opastettavaksi, ei tämä edellytä opastuksen toteuttamista, vaan asia on palvelukohteen haltijan ratkaistavissa. Toisaalta se, että tiettyä palvelukohdetta ei ole merkitty suunnitelmassa opastettavaksi, ei välttämättä estä opastusluvan saamista varsinkaan, mikäli tilanne on muuttunut suunnitelman laatimisvaiheessa käytettävissä olleista tiedoista. Epäselvissä tapauksissa kannattaa ottaa yhteyttä tiepirin lupayhdyshenkilöön, joka voi arvioida tilanteen ja antaa ohjeita ennen lupahakemuksen laatimista.

2 Suunnittelualue

2.1 Tieverkko

Suunnittelualueeseen kuuluvat Kouvolan, Iitin, Pyhtään, Kotkan, Haminan, Virolahden ja Miehikkälän kunnat.

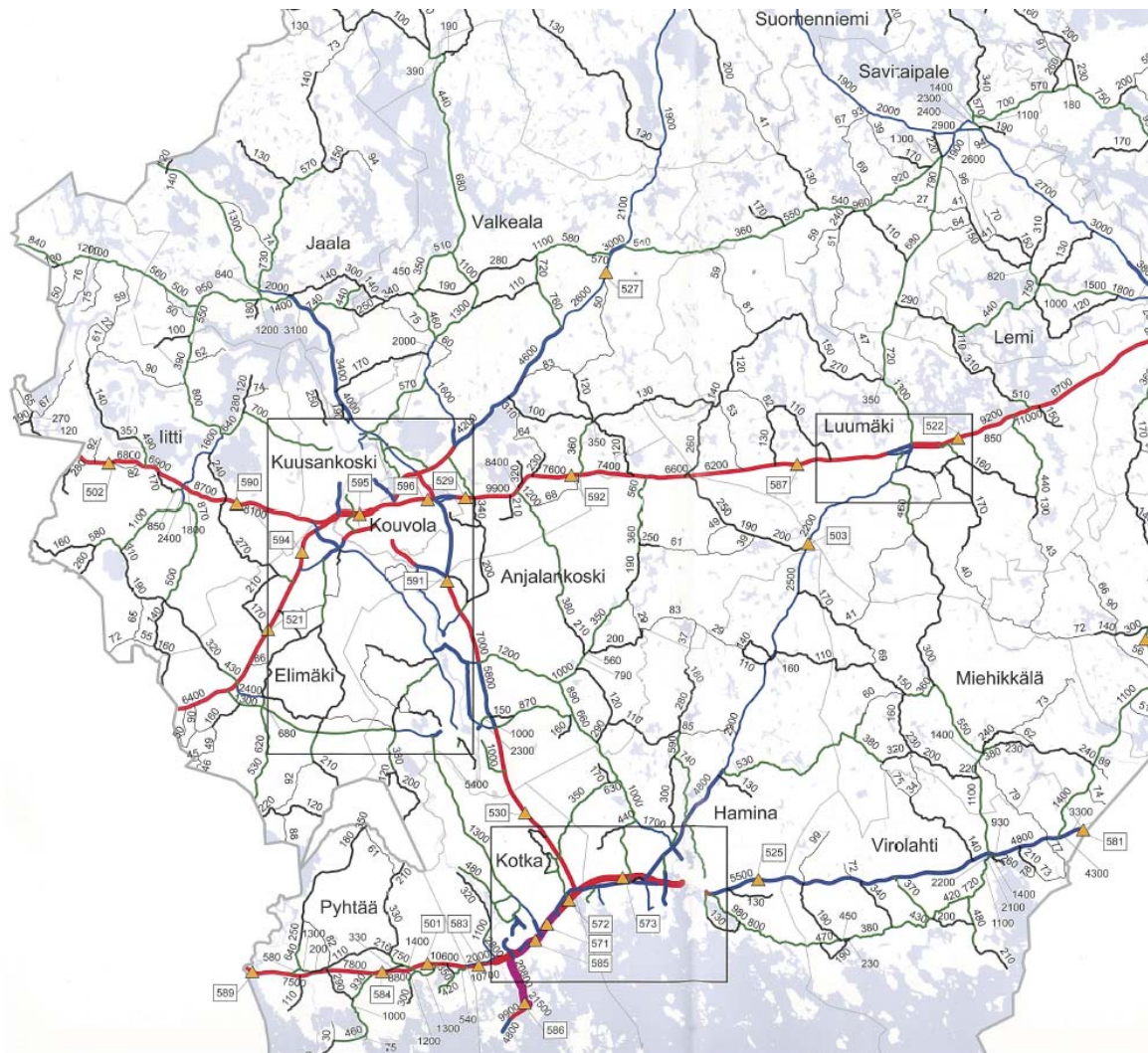
Suunnittelualueella asui elokuun 2010 lopussa 182 637 henkilöä.

Suunnittelualueen kautta kulkevia pääteitä ovat:

- Helsinki – Joensuu – Kajaani, valtatie 6
- Helsinki – Vaalimaa, valtatie 7
- Rauma – Tampere – Kouvola, valtatie 12
- Kotka – Mikkeli, valtatie 15
- Hamina – Taavetti valtatie 26

Pääteitä täydentää seutu- ja yhdystieverkosto sekä taajama-alueilla katuverkosto.

Valtatiellä 7 on moottoritieosuus välillä Kotka-Hamina. Opastuskriteerit ovat moottoritiellä kireämmät muuhun päätieverkkoon nähden.

Kuva 2-1 Suunnittelualueen maanteiden toiminnallinen luokitus ja liikennemäärät vuonna 2007 (Lähde: Tiehallinnon liikennemääräkarta).

Opastusmerkkien pystytykseen tarvitaan tienpitäjän lupa. Tämä suunnitelma koskee maanteitä eli ELY-keskuksen vastuulla olevia teitä. Katuja ja yksityisteitä on käsitelty tapauksissa, joissa maanteiltä alkava viitoitus johdetaan kadun taikka yksityistien kautta perille kohteeseen.

2.2 Kymenlaakso matkailualueena

2.2.1 Pohjois-Kymenlaakso

Pohjois-Kymenlaakson matkailu painottuu pääteiden varrelle ja Kouvolan liikekeskustan ympärille. Matkaajia alueelle tuo rautatieverkosto kotimaan liikenteen sekä kansainvälisen liikenteen myötä.

Pohjois-Kymenlaakson tunnetuimmat matkailukohteet ovat Tykkimäen huvipuisto, Repoveden kansallispuisto ja Verlan maailmanperintökohde.

Kymenlaaksoa halkoo Suomen pisimpiin jokiin kuuluva Kymijoki. Joen ympärillä on runsaasti teollisuutta, ja veden puhdistumisen myötä yhä enemmän matkailuun liittyvää yritystoimintaa.

Kuva 2-2 Tykkimäen huvipuisto on Kymenlaakson suurin matkailupalvelukohde asiakasmäärältään.

2.2.2 Etelä-Kymenlaakso

Etelä-Kymenlaakson matkailu painottuu Kotkan merkittäviin matkailukohteisiin ja Suomenlahden rannikolle. Matkaajia alueelle tuo erityisesti Kaakkois-Suomen rajanylityspaikat sekä satamat kansainvälisen liikenteen kautta.

Etelä-Kymenlaakson tunnetuimmat matkailukohteet ovat Merikeskus Vellamo, Maretarium ja Santalahti Kotkassa sekä Bastion, Tattoo juhlineen Haminassa.

Etelä-Kymenlaaksosta löytyy useita historiallisesti merkittäviä kohteita kuten Kyminlinna, Keisarillinen kalastusmaja ja rannikon linnoitukset saarineen.

Kuva 2-3 Santalahden leirintäalue on Etelä-Suomen ainoa viiden tähden leirintäalue. Alue sijaitsee Mussalon saarella Suomenlahden rannalla.

3 Opastuksen nykytila

3.1 Nykyinen palvelukohteiden viitoitus Kymenlaakson alueella

Taulukko 3-1. Nykyisin opastauluin opastetut palvelukohteet päätunnuksen mukaan.

PÄÄTUNNUS (NYKYTILA)		
712	Opastus information	24
716	Nähtävyys	36
721	Autokorjaamo	1
722	Huoltoasema	11
723	Hotelli	7
724	Ravintola	10
725	Kahvila	7
731	Retkeilymaja	2
733	Leirintäalue	5
734	Matkailuajoneuvoalue	
741	Levähdysalue	4
742	Ulkoilualue	
752	Maaseutuyritys	18
YHTEENSÄ		118

ELY-keskus on vuosina 2006 ja 2007 kuvannut maanteiden varsilla olevat palvelukohteiden opastetaulut. Nykytila inventointia on täydennetty suunnittelutyön ohjausryhmän ja Googlen Streetview-ohjelman avulla.

Nykyisellään suunnittelualueella on 115 kpl palvelukohteita, jotka ovat opastettu opastauluin. Päätunnuksen mukaan luokiteltuna näistä yleisimpiä ovat (opastuspisteitä ei huomioitu):

- Nähtävyydet (716) 36 kpl
- Maaseutuyritykset (752) 18 kpl
- Huoltoasemat (722) 11 kpl ja ravintolat (724) 11 kpl

Osoiteviitoitin opastettujen kohteiden määrästä ei ole tarkkaa tietoa.

3.2 Palvelukohteiden viitoituksessa esiintyviä ongelmia

Kymenlaakson palvelukohteiden viitoituksen tila on keskimääräistä parempi verrattuna muun valtakunnan kohteisiin. Nykyiset viitoitetut palvelukohteet täyttävät viitoituskriteerit. Alueella on runsaasti valtateitä ja matkailu on erittäin vilkasta. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että opastusmerkit on pidetty kunnossa ja ajan tasalla.

Suunnittelualueen kohteiden viitoituksessa esiintyvät ongelmat ja puutteet ovat osittain peräisin hallinnollisista muutoksista. Kuntaliitosten myötä infopisteiden merkitys on vähentynyt.

Pohjois-Kymenlaaksossa, jossa on tapahtunut laajin kuntaliitos, on meneillään museoiden sisältökartoitus ja selvitystyö matkailijoiden kiinnostuksen lisäämiseksi. Alueella on useita museoita, jotka ovat tällä hetkellä suljettu.

4 Palvelukohteiden opastus

4.1 Opastuksen yleisperiaatteet

Palvelukohteiden opastuksessa käytetään:

- Opastustauluja yleensä silloin, kun kohdetta opastetaan kauempaa ja opastettava reitti kääntyy liittymissä.
- Osoiteviittaa ja mahdollisesti osoiteviitan ennakkomerkkiä kohteen lähiopastuksena.

Opastusetaisyyteen vaikuttavat:

- Palvelukohteen luonne ja sisältö:
 - Erilaiset palvelukohteet opastetaan eri tavoin (vrt. huvipuisto/mökkimajoitus)
 - mm. laatutekijät, kapasiteetti ja kävijämäärä vaikuttavat
 - Sijainti suhteessa muihin vastaaviin palveluihin ("kilpailutilanne")
 - esim. majoitus- tai ravitsemisliikkeistä opastetaan pääsääntöisesti lähimmät
- Palvelukohteen sijainti ja tieluokka
 - taajamissa opastus rajatumpaa kuin muualla
 - taajamien ulkopuolella tien luonne ja -luokka vaikuttavat opastukseen
 - moottoritie, moottoriliikennetie tai runkotie ovat rajatuimpia
 - valtatiellä ja kantatiellä on rajoituksia
 - seututiellä ja yhdystiellä voidaan opastaa etäämpää

Muita opastuksessa käytettäviä periaatteita ovat:

- Palvelukohteiden opastusmerkeissä voi esiintyä vain opastuskriteerit täyttävien toimintojen tunnuksia riippumatta siitä, onko kyseessä kohteen pää- tai oheistoiminto. Pitkiä opastusetaisyyksiä käytettäessä opastuskriteerien tulee täytyä selkeästi.
- Tienkäyttäjä muodostaa mielikuvan palvelukohteesta viitoituksessa esitettyjen tunnusten perusteella. Tämän vuoksi kohteesta on löydettävä vähintään opastusmerkissä esitetyt palvelut kullekin palvelulle tyypillisenä ja säännöllisenä aukioloaikana.
- Toimintakauden päättyessä opastusmerkki tulee poistaa tai peittää. Myös yksittäinen tunnus tulee peittää muun toiminnan jatkuessa.
- Palvelukohde viitoitetaan aina aloituskohdasta perille saakka. Viitoituksen jatkuvuuteen ei vaikuta se, kulkeeko viitoitettava reitti maantiellä, kadulla tai yksityisellä tiellä.

Yksittäistä opastustaulua koskevia periaatteita:

- Palvelukohteen opastustaulussa voidaan esittää viitoitettavasta kohteesta enintään kolme tärkeintä viitoituskriteerit täyttävän toiminnon tunnusta, jotka asetetaan tärkeysjärjestykseen vasemmalta oikealle.
- Liikenneturvallisuuksista johtuen samassa pystytystelineessä voi olla enintään kolmen kohteen tai palvelun opastustaulut, joissa voidaan esittää yhteensä enintään kymmenen tienkäyttäjälle tarkoitettua tietoa.
- Liittymän yhdellä tulosuunnalla voi tieverkon viitoitukseen kuuluvan suunnistustaulun lisäksi olla palvelukohteiden opastusmerkkejä enintään kahdessa pystytystelineessä, joista vaoin toisessa saa olla B-tyyppin palvelukohteen opastustauluja. Tieverkon suunnistustaulun ja palvelukohteiden opastusmerkkien lisäksi liittymän yhdellä tulosuunnalla voi olla myös matkailutiemerkki tai yleisötilaisuuksien viitoituksessa käytettävä tilapäinen merkki.

Pääteillä, joiden liittymissä saattaa olla "ylitarjontaa" liittyvien teiden suunnassa oleviin kohteisiin, pyritään eri palvelukohteiden opasteita yhdistämään samaan pystytystelineeseen. Tämän vuoksi

on tavoiteltavaa, että yritykset jo opastuslupaa hakiessaan neuvottelevat yhteisten opastustaulujen toteuttamisesta.

Jos viitoitettavia palveluja on niin paljon, ettei kaikkien kohteiden opastusmerkkejä saada mahtumaan liittymän yhdellä tulosuunnalla kahteen palvelukohteiden opastusmerkkejä sisältävään pystytystelineeseen, viitoitetaan palvelukohteet yleensä opastuspisteen kautta. Tällöin tienkäyttäjää opastetaan opastuspisteessä olevilla opastuskartoilla mahdollisimman monipuolisesti alueen palveluista, myös sellaisista, joita ei voida kohdekohtaisesti osoittaa palvelukohteiden opastusmerkeillä.

4.2 Suunnitelman laatiminen ja sisältö

Suunnitelman pohjana on käytetty Tiehallinnon uutta v. 2007 valmistunutta ohjetta Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen.

Palvelukohteiden opastuksen nykytila

Kaakkois-Suomen tiepiiri on alkuvuodesta 2007 inventoinut ja digikuvannut kaikki tienvarsilla olevat opastustaulut. Tätä kautta suunnitelmaa laadittaessa on ollut käytettävissä kattava tieto opastustauluin nykyisin opastetuista palvelukohteista. Inventointi on kattanut koko maantieverkon, mutta ei katuja tai yksityisteitä. Inventointitietoja on tarkistettu ja täydennetty maastokäyntien yhteydessä, googlen streetview-ohjelmalla sekä yritysrekisterein.

Osoiteviitat eivät sisältyneet tiepiirin inventointiin. Osoiteviittojen käyttöä on kartoitettu maastokäyntien yhteydessä, mutta näistä ei ole ollut käytettävissä kattavaa tietoa nykytilasta.

Digikuva-aineiston ja aluetuntemuksen avulla on muodostettu käsitys opastuksen laajuudesta, toteuttamistavasta sekä opastetaulujen kunnosta ja asianmukaisuudesta.

Opastettavien palvelukohteiden selvittäminen

Suunnitelman pohjaksi on koottu tiedot palvelukohteista, jotka saattavat tulla kysymykseen opastettavina kohteina. Tavoitteena on ollut saada kattava luettelo suunnittelualueen palvelukohteista.

Palvelukohdetiedot on koottu seuraavista lähteistä:

- Nykyisin opastetut kohteet on selvitetty tiepiirin opasteinventoinnin aineistosta.
- Matkailun markkinointiorganisaatioiden (Kouvola Innovation, Cursor Oy:n) jäsenyritysrekisterit.
- Kuntien ja kuntayhtymän yritysrekisterit sekä internetissä olevat yrityshakemistot.
- Erilaiset matkailu- ja kuntaesitteet sekä internetissä että paperisina.
- Suunnittelutyön ohjausryhmän jäsenten kokoamat tiedot.

Luettelo palvelukohteista on liitteenä 1. Palvelukohteista on koottu yrityksen/kohteen nimi- ja osoitetiedot, kohteen palvelun sisältö (määritelty päätunnus ja sivutunnukset), palvelujen määrä- ja laatutietoja sekä muuta opastuksen toteuttamiseen vaikuttavaa informaatiota.

Osoitetietojen perusteella kohteet on paikannettu (haettu koordinaattitiedot) kohteiden sijoittamiseksi kartalle ja maastokäyntejä varten. Paikantamista on joidenkin kohteiden osalta haitannut se, että osassa osoitetietoja on ollut yrittäjän kotiosoite, mikä ei aina ole sama kuin yrityksen osoite.

Yhteenvedo mahdollisesti opastettavista kohteista on taulukossa 4-1.

Opastussuunnitelman laatiminen

Suunnitelmaa laadittaessa on pyritty tarkistamaan palvelukohteiden nykytila, toiminnan laajuus ja laatu sekä muut opastukseen vaikuttavat seikat.

Taulukko 4-2. Suunnittelualueen palvelukohteet (potentiaaliset opastettavat kohteet) palvelun tyyppin (päättynus) ja kunnan mukaan. (Sisältää opastettavat taajamakohteet)*

KUNTA								
PÄÄTUNNUS	Kouvola	Iitti	Kotka	Pyhtää	Hamina	Miehikkälä	Virolahti	Yhteensä
711	9	4	2	1	1		1	18
712 (*)	1	1	1		1		1	5
721	1							1
722				2	1			3
723	2	1	1	1				5
724	3		2	1	1			7
725	1							1
731	1			1				2
733	2		1		1		1	5
734								0
741	2				1			3
742	1							1
772a	5	1	2	1		2	2	13
772b	1							1
772c	5	1		1				7
772d	1							1
772f	6		2		1			9
773a		1	1					2
773b			2					2
773c	1				1			2
773d	2	1					1	4
773e	1							1
774a	2	2		1			2	7
774b	6		1		2		1	10
774c	3	2						5
774d	1							1
774e							1	1
774f	1							1
YHTEENSÄ	58	14	13	9	10	2	10	118

Maastokäyntien yhteydessä kohteita arvioitaessa on käytetty apuna suunnitelman ohjausryhmän jäsenten paikallistuntemusta.

Suunnitelmaluonnosten pohjalta on pidetty kaksi yrittäjille ja muille sidosryhmille tarkoitettua esittely- ja keskustelutilaisuutta Kouvolaissa ja Kotkassa. Näihin tilaisuuksiin osallistuneet 30 palvelukohteen edustajaa ovat osaltaan tarkistaneet kohdetiedot ja tehneet esityksiä opastuksen järjestämiseksi. Esitykset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon suunnitelmissa.

Suunnitelman sisältö

Suunnitelma koostuu (liite 1):

- palvelukohdeluettelosta
- suunnitelmakartoista

Palvelukohdeluettelo sisältää tiedot kohteista, palvelun sisällöstä (ehdotus viitoituksessa käytettäviksi päätunnukseksi ja sivutunnuksiksi), esityksen opastuksen toteuttamistavasta (opastustaulut, osoiteviitta).

Suunnitelmakartat sisältävät esityksen opastettavista kohteista ja opastuksen laajuudesta. Karttoissa on eri väreillä kuvattu nykytilanne ja muutokset nykytilanteeseen.

Suunnitelman mukaan opastustauluihin voidaan opastaa 58 kohdetta.

Suunnittelualueella on paljon osoiteviittaopastuksen kriteerit täyttäviä palvelukohteita. Nämä kohdet on myös esitetty suunnitelmakartoilla, mutta niille ei ole esitetty opastusreittejä, koska osoiteviittaopastus on lähiopastusta. Osoiteviitan ennakkomerkkiä voidaan käyttää, mikäli nopeusrajoitus on 80 km/h tai suurempi tai jos kohteeseen johtavasta liittymästä halutaan ilmoittaa ennakkoon.

Pelkästään palvelukohteen osoiteviitalla ja tarvittaessa osoiteviitan ennakkomerkillä opastettavia kohteita on yhteensä 60 kohdetta.

Suunnitelman toteuttaminen

Suunnitelma on ohjeellinen. Lopullisesti opastuksen toteuttaminen, toteuttamistapa, opastuksen sisältö ja opastuksen laajuus ratkaistaan lupahakemusten käsittelyvaiheessa. Tällöin tarkistetaan kohdetta koskevien tietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus. Suunnitelma helpottaa ja nopeuttaa lupahakemusten käsittelyä. Samalla se antaa luvan hakijalle käsityksen opastuksen toteuttamisesta.

Suunnitelmassa on osoitettu kohteet, joiden opastus nähdään suunnitelman tekovaiheessa mahdolliseksi. Suunnitelma ei velvoita palvelukohteen haltijaa järjestämään opastusta, vaan tämä on yrittäjän tai muiden tahojen vapaassa harkinnassa.

Opastuksen lupamenettely ja opastuksen toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä on käsitelty omassa kohdassaan.

4.3 Suunnitelman sisältö palvelukohdetyypeittäin

Seuraavassa käydään läpi suunnitelmaa palvelukohdetyypeittäin kohteen päätunnuksen mukaan ryhmiteltynä.

Kunkin tunnuksen osalta on koottu:

- Tunnuksen käyttöperiaatteet lyhyesti. Tarkemmin tunnuksen käyttöohjeet on kuvattu Palvelukohteiden viitoitus –ohzejulkaisussa.
- Palvelukohteiden opastuksen nykyinen tilanne.
- Opastussuunnitelman sisältö ja muutokset nykytilaan nähden.

4.3.1 Opastustoimisto (tunnus 712)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kunnan tai matkailusta huolehtivan järjestön opastustoimisto, josta matkailijat voivat saada matkailua koskevia tietoja.

Viitoitettavan opastustoimiston tulee olla sijaintikunnan hyväksymä, ja sen tulee täyttää kansainvälisen vihreävalkoisen i-kilven käyttöehdot. Jos opastustoimisto ei ole avoinna ympäri vuorokauden, suositellaan, että toimiston ulkopuolelle sijoitetaan valaistu tai valaistussa ympäristössä oleva opastuskartta.

Taajamassa oleva opastustoimisto viitoitetaan lähiopastuksena kaikilta merkittäviltä tulosuunnilta taajamaan saavuttaessa. Moottoriteillä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä osoitetaan levähdysalueella oleva ja muilla maanteilla tienvarsipalveluihin kuuluva opastustoimisto.

Opastuksen nykytila

Suoma ry:n hyväksymiä opastustoimistoja Kymenlaaksossa on kolme kappaletta. Opastustoimistojen viitoituksessa on merkittäviä puutteita aiemmin mainittujen kuntaliitosten vuoksi.

Suunnitelma

Opastustoimiston opastusta esitetään laajennettavaksi ja tarkennettavaksi Kouvolassa. Haminan, Kotkan ja Kouvolan lisäksi opastustoimisto esitetään opastettavaksi Virolahdella ja Iitissä. Taajamakohteiden, kuten opastustoimisto, opastaminen kuuluu kunnille.

Miehikkälän ja Pyhtään palvelukohteiden opastus hoidetaan opastuspistein ja internet-sivustojen avulla.

4.3.2 Ensiapu (tunnus 715)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa yleissairaala tai terveyskeskuksen sairaala, jossa on kaikkina vuorokauden aikoina lääkäri paikalla. Opastus on tarkoitettu lähinnä kiireellisiä hätätapauksia varten eikä normaalisti sairaalassa tai terveyskeskuksessa asioivalle. Saatavilla olevien ensiapupalvelujen on vastattava merkin edellytyksiä. Viitoitus ensiaputunnuksella on erityisen tärkeää pitää ajan tasalla.

Ensiaputunnusta ei käytetä palvelukohteen opastustaulussa muiden tunnusten kanssa. Ensiaputunnusta voidaan käyttää myös maantien kohteita osoittavassa suunnistustaulussa, tienviitassa, erkanemisviitassa, ajokaistan yläpuolisessa viitassa sekä yksityisen tien viitassa, jolloin se yleensä sijoitetaan tunnusrivillä ensimmäiseksi.

Tienkäyttäjät opastetaan ensiavun läheisyyteen taajaman nimellä. Viitoitus aloitetaan laitosta lähinnä olevalta taajamaan johtavalta valta- ja kantatieltä, vilkasliikenteiseltä muulta maantieltä tai taajaman ohikulkutieltä.

Opastuksen nykytila

Opastuksen nykytila on kunnossa ja se käsitellään viitoituksen yleissuunnitelmassa.

Suunnitelma

Ensiapupisteiden opastus käsitellään viitoituksen yleissuunnitelmassa.

4.3.3 Autokorjaamo (tunnus 721) ja huoltoasema (tunnus 722)

Autokorjaamo –tunnuksen käyttö (tunnus 721)

Merkillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva autokorjaamo tai korjaamopalveluja tarjoava huoltoasema, jossa ilman ajanvarausta korjataan arkipäivisin matkan aikana syntyneitä pieniä vikoja palveluille tyypillisinä ja säännöllisinä aukioloaikoina.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva autokorjaamo. tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva autokorjaamo voidaan osoittaa harvaan asutulla seudulla tai jos vastaavia palveluja ei ole saatavissa pitkällä tiejaksolla.

Huoltoasema –tunnuksen käyttö (tunnus 722)

Huoltoaseman sijainti osoitetaan ensisijaisesti öljy-yhtiön tunnuksella varustetulla myyntipaikkakilvillä. Kilpi asetetaan huoltoaseman kanssa samalle puolelle tietä paikkaan, josta se mahdollisuuksien mukaan näkyy tien suunnassa vähintään 300 metrin päähän sillä tiellä, jonka liikennettä asema pääasiallisesti palvelee.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva huoltoasema alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva huoltoasema voidaan osoittaa harvaan asutulla seudulla tai jos vastaavia palveluja ei ole saatavissa pitkällä tiejaksolla alueellisen opastussuunnitelman mukaan. Harvaan asutulla seudullakin tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva huoltoasema voidaan viitoittaa vain, jos seuraavaan vastaavan

tasoiseen palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

Opastuksen nykytila

Lähtötietojen perusteella suunnittelualueella on yksi autokorjaamo yritys. Huoltoasemia inventoinnissa on löytynyt 11 kappaletta.

Suunnitelma

Yhden autokorjaamon lisäksi suunnittelualueella esitetään viitoitettavaksi kolme huoltoasemaa päätunnuksella 722. Useat ABC-liikennemyymälät toimivat opastuspisteinä, jolloin niiden päätunnus on 711.

4.3.4 Hotelli tai motelli (tunnus 723)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa hotelli tai motelli, jossa on majoitustilaa vähintään 25 hengelle, huoneissa on oma wc ja suihku, aamiaispalvelu ja vastaanotto auki palveluille tyypillisinä ja säännöllisinä aikoina. Hotelli, jossa on ravintola, osoitetaan hotelli tai motelli ja ruokailupaikkatunnuksen yhdistelmänä.

Taajamassa hotelli tai motelli voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve.

Yleensä taajamassa sijaitseva hotelli tai motelli voidaan viitoittaa taajaman ulkopuolelta vain, jos paikkakunnalla ei ole muita vastaavia palveluja. Hotelli tai motelli voidaan viitoittaa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta maantieltä, jos taajamassa oleva hotelli tai motelli katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva hotelli tai motelli. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva hotelli tai motelli voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaanotettavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Periaatteesta voidaan poiketa, jos tienvarsipalveluihin kuuluvaa kohdetta tasokkaampi tai alueellinen opastussuunnitelma toteaa kohteen merkittäväksi. Tällöin liittymän yhdellä tulosuunnalla esitetään sekä pätien että risteävän tien suunnassa olevan hotellin tai motellin ennakko-opastus.

Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva hotelli tai motelli ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Valta- ja kantateillä tienkäyttäjät opastetaan hotellin tai motellin läheisyyteen kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä. Hotelli tai motelli voidaan osoittaa palvelukohteen opastustaululla, jos sitä ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikan nimellä taikka kohteen nimi johtaa harhaan haettaessa kohdetta kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä.

Opastuksen nykytila

Inventointitietojen perusteella suunnittelualueella on ennestään seitsemän hotellia tai motellia, jotka on opastettu yleisiltä teiltä.

Suunnitelma

Suunnitelmassa opastetauluopastusta esitetään neljälle hotellille tai motellille.

4.3.5 Ruokailupaikka (tunnus 724)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa lounas- tai ruokaravintola, jossa valmistetaan ja tarjoillaan lämpimiä aterioita. Ruokailupaikalla tulee olla palveluille tyypilliset ja säännölliset aukioloajat sekä asiakaspaikkoja palvelemaan normaalikokoisen turistibussin matkustajamäärä.

Taajamassa ruokailupaikan viitoitus voidaan toteuttaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve.

Taajamassa sijaitseva ruokailupaikka voidaan tarvittaessa osoittaa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta maantieltä, jos taajamassa oleva ruokailupaikka katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Yleensä taajamassa sijaitseva ruokailupaikka viitoitetaan taajaman ulkopuolelta vain, jos paikkakunnalla ei ole muita vastaavia palveluja.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva ruokailupaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva ruokailupaikka voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva ruokailupaikka.

Valta- ja kantateilla tienkäyttäjät opastetaan ruokailupaikan läheisyyteen kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä. Ruokailupaikka voidaan osoittaa palvelukohteen opastustaululla, jos sitä ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikannimellä taikka kohteen nimi johtaa harhaan haettaessa kohdetta kuntakeskuksen tai muun tunnetun paikan nimellä.

Opastuksen nykytila

Lähtötietojen perusteella suunnittelualueella on ennestään 10 ruokailupaikkaa, jotka ovat opastettu yleisiltä teiltä.

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään opastettavaksi seitsemän ruokailupaikkaa. Ruokailupaikka on useissa kohteissa esitetty sivutunnuksella. ABC-liikennemyymälöiden päätunnus on yleensä jokin muu kuin ruokailupaikka. Kymenlaaksossa ABC-asemien päätunnuksena on useimmiten infopiste (711).

4.3.6 Kahvila tai pikaruokapaikka (tunnus 725)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kahvila tai pikaruokapaikka, jonka aukioloajat ovat palvelulle tyypillisiä ja säännöllisiä. Merkillä voidaan osoittaa myös ruokailupaikat, jotka asiakaspaikkoja lukuun ottamatta täyttävät ruokailupaikkatunnuksen vaatimukset. Tyypillisiä pikaruokapaikkoja ovat mm. grillikahvilat ja hampurilaisravintolat.

Jos kahvila tai pikaruokapaikka sijaitsee palvelukohdekeskittymässä tai sellaisen nähtävyyshäytteen yhteydessä, jossa voidaan luontaisesti olettaa olevan mekin osoittamia palveluja, ei kahvilaa tai pikaruokapaikkaa erikseen viitoiteta.

Kahvila tai pikaruokapaikka –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kahvila tai pikaruokapaikka. Seututiellä ja yhdystiellä sekä harvaan asutulla alueella valtatiellä ja kantatiellä voidaan viitoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kahvila tai pikaruokapaikka, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maan-

tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva kahvila tai pikaruokapaikka.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kahvila tunnusta päätunnuksestaan käyttäviä yrityksiä on kolme kappaletta. Kahvila Vilkkusilmä sijaitsee Haminassa. Piika ja Renki kahvila Kouvolassa sekä Iitin Tiltu (St1) Iitissä.

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään kahvila päätunnusta vain Piika ja Renki kahvilalle Kouvolaan.

4.3.7 Retkeilymaja (tunnus 731)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa retkeilymaja eli hostelli, jossa on vähintään 40 vuodepaikkaa ja majoitusmahdollisuus ryhmille.

Taajamassa retkeilymajan viitoitus voidaan tarvittaessa toteuttaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve. Viitoitus voidaan aloittaa siltä maantieltä, joka on kyseisen suunnan pääasiallinen sisääntuloväylä.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva retkeilymaja. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva retkeilymaja voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva retkeilymaja ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Retkeilymajaa päätunnuksestaan käyttäviä palveluyrityksiä Kymenlaaksossa ei inventoinnissa ilmennyt.

4.3.8 Leirintäalue (tunnus 733) ja matkailuajoneuvoalue (tunnus 734)

Tunnuksien käyttö

Leirintäalue –merkillä voidaan osoittaa ulkoilulain mukainen yleisessä matkailukäytössä toimiva leirintäalue. Yleisesti matkailulliseksi leirintäalueeksi katsotaan alueet, joilla on vähintään yhden tähden tasoluokituksen vastaavat palvelut. Tasoluokituksena käytetään Leirintäalueiden luokitusryhmän viisiportaista tasoluokitusjärjestelmää. Tasoluokitusta ei kuitenkaan esitetä opastusmerkeissä.

Matkailuajoneuvoalue –merkillä voidaan osoittaa ulkoilulain mukainen yleisessä matkailukäytössä toimiva matkailuajoneuvoalue, jossa on vähintään 25 matkailuajoneuvopaikkaa. Yleisesti matkailulliseksi matkailuajoneuvoalueeksi katsotaan alueet, joilla on vähintään yhden tähden tasoluokituksen vastaavat palvelut. Tasoluokituksena käytetään Leirintäalueiden luokitusryhmän viisiportaista tasoluokitusjärjestelmää. Tasoluokitusta ei kuitenkaan esitetä opastusmerkeissä.

Taajamassa sijaitsevan leirintäalueen viitoitus aloitetaan yleensä taajamaan johtavalta maantieltä. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva leirintäalue. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva leirintäalue voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Periaatteesta voidaan poiketa, jos tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva leirintäalue on selkeästi tienvarsipalveluihin kuuluvaa kohdetta palveluvarustukseltaan monipuolisempi tai alueellinen opastussuunnitelma toteaa kohteen merkittäväksi. Tällöin liittymän yhdellä tulosuunnalla

esitetään sekä päätien että risteävän tien suunnassa olevan leirintäalueen ennakko-opastus. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva leirintäalue ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Matkailuajoneuvoalue viitoitetaan kuten leirintäalue, jos matkailuajoneuvoalue on kohteen päätoiminto. Mikäli matkailuajoneuvoalue toimii jonkin muun kohteen oheistoimintona, määrää kohteen päätoiminto viitoitustavan.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa inventoinnin yhteydessä esiin tuli viisi leirintäalue tunnuksella toimivaa yritystä.

Suunnitelma

Yleiseltä tieltä opastettavaksi esitetään kaikki viisi leirintäaluetta.

Valtatie seitsemän (Vt7) Pitkien Hiekkojen opastuksen alun kohdalla muuttuu kaduksi moottoritien rakentamisen yhteydessä.

Kymenlaaksossa matkailuajoneuvoalue päätunnuksella varustettuja yrityksiä ei suunnittelussa ilmennyt.

4.3.9 Ulkoilualue (tunnus 742)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maakunnallisesti merkittävä museo, historiallisesti merkittävä rakennus tai yleensä rakennushistoriallinen kohde. Merkillä ei yleensä osoiteta toimivaa seurakuntakirkkoa. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteet ovat hyvin hoidettuja, aukioloajoiltaan riittäviä ja avoinna kesäaikaan vähintään viitenä päivänä viikossa. kohteen kunnossapitäjä tulee olla määriteltä ja maanteiltä viitoitettavassa kohteessa tulee olla riittävästi pysäköintitilaa.

Suosituksen museon, historiallisesti merkittävän rakennuksen tai rakennushistoriallisen kohteen viitoituskelpoisuudesta antaa museovirasto. Museoista viitoituskelpoisia ovat yleensä ainakin maakunnan merkittävimpiin neljännekseen kuuluvat kohteet.

Taajamassa sijaitseva museo tai historiallinen rakennus voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva museo tai historiallinen rakennus vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin ulkoilualueita ei ole opastettu.

Suunnitelma

Haukkavuoren ulkoilualue Kouvolassa esitetään opastettavaksi.

4.3.10 Museo tai historiallinen rakennus (tunnus 772a)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maakunnallisesti merkittävä museo, historiallisesti merkittävä rakennus tai yleensä rakennushistoriallinen kohde. Merkillä ei yleensä osoiteta toimivaa seurakuntakirkkoa. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteet ovat hyvin hoidettuja, aukioloajoiltaan riittäviä ja avoinna kesäaikaan vähintään viitenä päivänä viikossa. Kohteen kunnossapitäjä tulee olla määriteltä ja maanteiltä viitoitettaessa kohteessa tulee olla riittävästi pysäköintitilaa.

Suosituksen museon, historiallisesti merkittävän rakennuksen tai rakennushistoriallisen kohteen viitoituskelpoisuudesta antaa museovirasto. Museoista viitoituskelpoisia ovat yleensä maakunnan merkittävimpään neljännekseen kuuluvat kohteet.

Taajamassa olevan historiallisen museon tai historiallisen rakennus voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Moottoritiellä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä ei yleensä osoiteta museota tai historiallisesti merkittävää rakennusta, ellei alueellisessa opastussuunnitelmassa todeta toisin.

Muilla maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva museo tai historiallinen rakennus. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva museo tai historiallinen rakennus vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kohteet on merkitty tunnuksella 716.

Suunnitelma

Suunnitelmassa esitetään opastettavaksi 772a päätunnuksella kolmesta kohdetta.

Pohjois-Kymenlaaksossa on meneillään selvitystyö museoista ja niiden toiminnasta matkailukohteina.

4.3.11 Maailmanperintökohde (tunnus 772b)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa Unescon maailmanperintöluetteloon kuuluva kulttuuri- tai luonnonperintökohde. Opastuksen edellytyksenä on, että kohde on hyvin hoidettu, turvallinen liikkua ja aukioloajoiltaan riittävä. Kohteen kunnossapitäjä tulee olla määriteltä ja maantieltä viitoitettavassa kohteessa tulee olla riittävästi pysäköintitilaa.

Maailmanperintöluetteloon pääseminen edellyttää kulttuuriperintökohteelta, että se on inhimillisen luovuuden mestariteos tai poikkeuksellisen merkittävä todiste olemassa olevasta tai jo hävinneestä kulttuurista. Kohde voi olla merkittävää historiallista aikakautta edustava rakennustyyppi tai kuvastaa tietyn kulttuurin perinteistä asutusta. Se voi liittyä tapahtumiin, eläviin perinteisiin, aatteisiin, uskontoihin ja uskomuksiin tai taiteellisiin ja kirjallisiin teoksiin. Luonnonperintökohde voi kertoa maapallon historian tärkeästä kehitysmuutoksesta. Se voi edustaa poikkeuksellisen kaunista maisemaa tai olla uhanalaisen eläinlajin tyyssija.

Taajamassa sijaitseva maailmanperintökohde voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Moottoritiellä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä ei yleensä osoiteta maailmanperintökohdetta, ellei alueellisessa opastussuunnitelmassa todeta toisin.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa on yksi maailmanperintökohde, Verlan tehdasmuseo.

Suunnitelma

Verlan tehdasmuseo on ainut kohde Kymenlaaksossa. Kohde on jo ennestään opastettu kantatieltä 46.

4.3.12 Luontokohde (tunnus 772c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kansallispuisto, luontokeskus tai merkittävä luonnonnähtävyys taikka muuten arvokas luontokohde.

Kansallispuistossa on luonto- ja retkeilypolkuja sekä muita nähtävyyksireittejä, jotka yleensä alkavat ja päättyvät kansallispuiston opastuspisteeseen. Luonnonnähtävyyden tai muun arvokkaan luontokohteen opastuksen edellytyksenä on, että kohde on turvallinen, varustettu matkailijoiden vastaanottamista varten sekä kohteella on ylläpitäjä, joka vastaa alueen varustuksesta ja laadusta. Kohteen varustuksen vähimmäisvaatimus on pysäköintimahdollisuus, opastuskartta ja järjestetty jätehuolto.

Jos luontokeskus toimii kansallispuiston opastuspaikkana, opastetaan tienkäyttäjät luontokeskukseen kansallispuiston viitoituksella. Muutoin luontokeskuksen viitoituksessa toimitaan luonnonnähtävyyden tai muun luontokohteen tapaan.

Ulkoilureitin tai vaellusreitin lähtöpiste voidaan osoittaa palvelukohteen osoiteviitalla, jonka kanssa käytetään luontokohteen tunnusta.

Suosituksen kansallispuiston ja luontokeskuksen viitoituskelpoisuudesta antaa metsähallitus. Suosituksen luonnonnähtävyyden tai muun arvokkaan luontokohteen viitoituskelpoisuudesta antaa alueellinen ympäristökeskus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tievarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kansallispuisto, luontokeskus, luonnonnähtävyys tai muu luontokohde. Yleensä valta- ja kantatien suunnassa oleva kansallispuisto, luontokeskus, luonnonnähtävyys tai muu luontokohde vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa on yksi Suomen tunnetuimmista kansallispuistoista, Repoveden kansallispuisto. Kansallispuistossa retkeilyn voi aloittaa kolmessa eri pisteessä. Opastettuja retkeilyn aloituspisteitä ovat Lapinsalmi, Tervajärvi ja Saarijärvi.

Muita luontokohteita ovat litin näköalapaikka Hiidenvuori ja Elimäen Mustila.

Suunnitelma

Uusi opastettava luontokohde on Pyhtään Valkmusan kansallispuisto.

4.3.13 Näköalapaikka (tunnus 772d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa turvallinen ja matkailijoiden vastaanottamista varten varustettu näköalapaikka. Opastuksen edellytyksenä on myös, että kohteella on ylläpitäjä, joka vastaa paikan varus-

tuksesta ja laadusta. Näköalapaikan varustuksen vähimmäisvaatimus on liikenteellisesti turvallinen pysäköintimahdollisuus ja järjestetty jätehuolto.

Taajamassa sijaitseva näköalapaikka voidaan viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Kohde voidaan tarvittaessa viitoittaa maantieltä, jos se on maakunnallisesti merkittävä.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva näköalapaikka. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva näköalapaikka vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin on opastettu Elvingin torni Kouvolassa.

Suunnitelma

Elvingin torni opastetaan myös jatkossa. Muut näköalapaikat kuuluvat kuntien taajamaopastuksen piiriin.

4.3.14 Muu nähtävyys (tunnus 772f)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa muu nähtävyys, jota ei ole määritelty merkeillä 772a – 772e (museo tai historiallinen rakennus, maailmanperintökohde, luontokohde, näköalapaikka, eläintarha tai –puisto). Muu nähtävyys voi olla arkeologinen kohde, muistomerkki, taiteellinen nähtävyys tai historiallinen nähtävyys, joka ei ole rakennus. Tällaisia nähtävyyksiä ovat muun muassa linnavuoret, muinaisjäännösalueet, linnojen rauniot, linnoitukset, sotiin liittyvät vallit ja muut rakennelmat, kanavat, sillat, museotiet, kansalliset kaupunkipuistot ja kokonaisuudet, joissa on useanlaisia elementtejä. Muu nähtävyys –merkkiä ei käytetä urheilu- ja liikuntapaikkojen, messukeskusten eikä muiden vastaavan tyyppisten kohteiden osoittamiseen.

Suosituksen merkittävästä historiallisesta nähtävyydestä antaa Museovirasto. Merkittävästä taiteellisesta nähtävyydestä suosituksen antaa läänin taidetoimikunta.

Taajamassa sijaitseva muu nähtävyys voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve tai viitoitustarve on todettu kunnan opastussuunnitelmassa. Taajamassa olevaa kohdetta ei yleensä viitoiteta maantieltä.

Taajaman ulkopuolella maanteillä voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva tai tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva muu nähtävyys. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva muu nähtävyys vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Nykyisin kaikki nähtävyys kohteet on opastettu tunnuksella 716.

Suunnitelma

Muu nähtävyys merkillä opastettaviksi kohteiksi jäivät suunnitelmaan Märetarium ja Ilmailumuseo Kotkaan, Ilmailumuistomerkki Utti, Utin vallit, Liikkalan vallit, Korian museosilta ja Värälän rauhakivi sekä Kuninkaankivi Kouvolaan ja Museotie Haminaan.

4.3.15 Uintipaikka (tunnus 773a)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kunnan terveysviranomaisen yleiseen käyttöön hyväksymä uimaranta, uimala tai uimahalli.

Taajamassa oleva uintipaikka voidaan tarvittaessa viitoittaa lähiopastuksena, jos viitoitukselle on liikenteellinen tarve. Lähiopastukseen voidaan käyttää myös palvelukohteen osoiteviittaa.

Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva uintipaikka. Yleensä valta- ja kantatieltä ei osoiteta risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa uintipaikkaa.

Opastuksen nykytila

Uimapaikkoja on opastettu tällä hetkellä yleisten teiden varrella vain litissä. Uimahallit kuuluvat taajamaopastuksen piiriin.

Suunnitelma

Suunnitelmassa on esitetty opastettavaksi yksi uusi uimaranta Pyhtäällä.

4.3.16 Kalastuspaikka (tunnus 773b)

Tunnuksen käyttö

Kalastuspaikka –merkillä voidaan osoittaa virkistyskalastukseen oikeuttava kalastusluvan myyntipaikka, josta tulee olla opastus kalastuspaikalle tai vesialueelle, mikäli kalastuspaikka ei sijaitse lupien myyntipaikan välittömässä läheisyydessä. Epäselvissä tapauksissa suosituksen kalastuspaikan viitoituskelpoisuudesta antaa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry.

Kalastuspaikka –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kalastuspaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kalastuspaikka voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa vain harvaan asutulla seudulla tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva kalastuspaikka tai jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Kymijoen varrelta opastettuina ovat Siikakosken ja Korkeakosken kalastuspaikat.

Suunnitelma

Keski-Kymen erityiskalastusalue on hakenut opastusta tieverkolle. Opastusta ei esitetä tässä suunnitelmassa, koska kohteessa ei ole kalastuslupien myyntiä. Jos kalastaminen tapahtuu luonnontilaisessa joessa, tulee kohteen yhteydessä olla myös lupien myyntipiste.

4.3.17 Hiihtohissi (tunnus 773c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa laskettelurinne, jossa on hiihtohissi.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva hiihtohissi. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva hiihtohissi voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edes-

takainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva hiihtohissi vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Laskettelukeskuksia Kymenlaaksossa on kolme kappaletta. Mielakan laskettelukeskus Kouvolassa on taajamakohde ja se kuuluu kaupungin taajamaopastuksen piiriin.

Suunnitelma

Haukkavuoren laskettelukeskus esitetään opastettavaksi osana Haukkavuoren ulkoilualuetta (742). Hiihtohissi -tunnuksella opastetaan Uuperinrinteet.

4.3.18 Golfkenttä (tunnus 773d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä osoitetaan golfkenttä, jossa on pelimahdollisuus kaikille johonkin golfseuraan kuuluville pelaajille. Opastettavan golfkentän tulee täyttää Suomen Golf-liiton golfkentille asettamat vaatimukset.

Golfkenttä –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva golfkenttä. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva golfkenttä voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun maantien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva golfkenttä vain, jos kohde on maakunnallisesti erittäin tärkeä.

Opastuksen nykytila

Opastettuja Golf kenttiä Kymenlaaksossa on kaksi kappaletta. Toinen näistä kohteista Kotka Golf on opastettu osana Santalahden leirintäaluetta.

Suunnitelma

Kymenlaaksoon on perustettu useita uusia golf-yrityksiä, jotka täyttävät opastuksen viitoituskriteerit. Golf-kenttiä on Kotkassa, Virolahdella, Iitissä ja Kouvolassa useampi.

Kotka Golf on hakenut ja toivonut omaa opastusta moottoritielelle valtatielle 7. Opastusta ei myönnä aloitettavaksi valtatieltä 7, perusteena ovat yleiset viitoitusperiaatteet ja eritasoliittymässä opastettavien kohteiden runsas määrä. Opastus voidaan aloittaa valtatieltä 15, Hyväntuulentieltä. Virolahden Kaakon golf, Kouvolan Lampila Golf ja Koski Golf täyttävät opastusvaatimukset. Opastuksen laajuus on esitetty liitteenä olevassa palvelukohdelistauksessa.

4.3.19 Huvi- tai teemapuisto (tunnus 773e)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa runsaasti liikennettä synnyttävä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä huvi- tai teemapuisto, jolla on riittävä kävijämäärä. Huvi- tai teemapuiston viitoituskelpoisuuden edellytyksenä eri maantiella ovat seuraavat kävijämäärät:

- Moottoritiet ja moottoriliikennetiet sekä runkotiet: vuosittain vähintään 75 000 vierailijaa
- Muut valtatie ja kantatie: vuosittain vähintään 30 000 vierailijaa
- Seututiet ja yhdystiet: vuosittain vähintään 15 000 vierailijaa.

Uuden huvi- tai teemapuiston viitoituskelpoisuus perustuu kävijämääräarvioon. Viitoituskelpoisuuden tarkistaminen aloitetaan kolmannen toimintavuoden jälkeen.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa on yksi huvipuisto, Tykkimäen huvipuisto.

Suunnitelma

Ei uusia kohteita.

4.3.20 Mökkimajoitus (tunnus 774a)

Tunnuksen käyttö

Mökkimajoitus –merkkiä voidaan käyttää palvelukohteen opastustaulussa osoittamaan yhtenäinen, vähintään viisi lomamökkiä sisältävä alue, jossa on majoitustilaa lomamökeissä tai muissa sisätiloissa vähintään 25 henkilölle. Vähintään kaksi mökkiä sisältävä kohde, jossa on majoitustilaa vähintään kymmenelle henkilölle, voidaan osoittaa mökkimajoitustunnuksen sisältävällä palvelukohteen osoiteviitalla ja tarvittaessa palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä. Merkin yhteydessä käytetään kohteen nimeä, jos kyseessä on kohteen päätoiminto.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva mökkimajoitus. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva mökkimajoitus voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva mökkimajoitus ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Nykyisin mökkimajoituskohteita on opastettu neljä kappaletta.

Suunnitelma

Uusia opastettavia palvelukohteita on löytynyt kolme kappaletta. Ketomökit Kouvolassa, Kinnasviikin mökit ja Hurlan tila Virolahdella.

4.3.21 Aamiaismajoitus (tunnus 774b)

Tunnuksen käyttö

Merkkiä voidaan käyttää palvelukohteen opastaulussa osoittamaan maatalo- ja perhemajoitustyyppinen kohde, jossa on aamiaismajoitus ja majoitustilaa vähintään 25 hengelle. Vähintään kaksi erillistä majoitustilaa sisältävä aamiaismajoituskohde, jossa on majoitustilaa vähintään kymmenelle henkilölle, voidaan osoittaa aamiaismajoitustunnuksen sisältävällä palvelukohteen osoiteviitalla ja tarvittaessa palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkillä.

Aamiaismajoitus –merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva aamiaismajoitus. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva aamiaismajoitus voidaan viitoittaa, jos seuraavaan vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi ajomatka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Yleensä valta- ja kantatieltä voidaan osoittaa tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa oleva aamiaismajoitus ainoastaan harvaan asutulla seudulla tai muualla silloin, kun lähiseudulla ei ole muita majoituskohteita tai leirintäalueita.

Opastuksen nykytila

Nykyisin aamiaismajoitusta tarjoavia yrityksiä on kuusi kappaletta.

Suunnitelma

Uusia aamiaismajoitus yrityksiä on esiin tullut kolme kappaletta. Sinibell ja Onnela Farm Kouvolassa ja Ulpukka Virolahdella.

4.3.22 Suoramyymintapaikka (tunnus 774c)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa suoramyymintapaikka, joka katsotaan paikkakunnalla merkittäväksi tai toimii suoramyymintakeskuksena ja jonka tuotevalikoima on monipuolinen. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva suoramyymintapaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva suoramyymintapaikka voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa suoramyymintapaikkaa.

Opastuksen nykytila

Aiemmin liikennemerkillä 752 opastettuja kohteita Kymenlaaksosta löytyi neljä kappaletta, Rutin Mansikkatila, Polven Juustola, Tilatuote Kujala ja Helkalan ranssi.

Suunnitelma

Toimintaa riittävällä tasolla jatkavat Rutin Mansikkatila litissä, Polven Juustola ja Tilatuote Kujala Kouvolassa. Uusia suoramyymintapaikan kriteerit täyttävä matkailukohde on Laurilan strutsitila.

4.3.23 Käsityöpaja (tunnus 774d)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa maaseutuyritys jossa valmistetaan ja mahdollisesti myydään ammattimaisesti paikan päällä tai lähialueella tehtyjä käsityötuotteita. Käsityöllä tarkoitetaan jonkin asian valmistamista käsin, työkaluja käyttämällä tai pelkästään käsin muotoilemalla, kuitenkin käyttämättä täysin automatisoitua työtapaa. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tievarsipalveluihin kuuluva käsityöpaja. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva käsityöpaja voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa käsityöpajaa.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa aiemmin opastettuja käsityökohteita on ollut Lavinpaikka Haminassa ja toiminimi Leena Pousi Sipolassa.

Suunnitelma

Käsityöpajatoimintaa jatkaa toiminimi Leena Pousi Sipolassa.

4.3.24 Kotieläinpiha (tunnus 774e)

Tunnuksen käyttö

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa.

Kotieläinpihalla voidaan osoittaa etenkin lapsille suunnattu eläintarha, jossa on kotieläimiä. Kotieläinpihassa asiakkaat saavat tutustua kotielinten elämään ja usein myös osallistua niiden hoitoon. Kotieläinpihatunnuksella voidaan osoittaa myös muu pienimuotoisempi eläintarha, esim. strutsitarha tai lintupuisto.

Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan myös kunnan suostumus.

Taajaman ulkopuolella moottoritiellä, moottoriliikennetiellä ja runkotiellä ei osoiteta kotieläinpihaa. Muilla maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva kotieläinpiha. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kotieläinpiha voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa kotieläinpihaa.

Opastuksen nykytila

Kotieläinpihoja ei aiemmin ole opastettu.

Suunnitelma

Matkailusivustoilta löytynyt Aarteen hevostila tuottaa kotieläinpihan mukaisia palveluita.

4.3.25 Ratsastuspaikka (tunnus 774f)

Tunnuksen käyttö

Merkillä voidaan osoittaa kaikille vierailijoille avoinna oleva ratsastuspaikka, jolla on matkailu- tai harrastuskohteena paikkakunnalle alueellista merkitystä. Yleisesti ratsastuspaikaksi katsotaan ratsastustallit, jotka täyttävät Suomen Ratsastajainliiton talleille asettamat hyväksymiskriteerit. Opastuksen vähimmäisedellytyksenä on, että hevosten pidosta on tehty kirjallinen ilmoitus lääninhallitukselle ja että yrityksellä on viranomaisen hyväksymä turvallisuusasiakirja. Merkin käyttöoikeuteen tarvitaan myös kunnan suostumus.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa. Taajaman ulkopuolella maanteilla voidaan osoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva ratsastuspaikka. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva ratsastuspaikka voidaan viitoittaa, jos se katsotaan alueellisessa opastussuunnitelmassa tärkeäksi. Valta- ja kantatieltä ei osoiteta tienvarsipalvelujen ulkopuolella risteävän valta- tai kantatien suunnassa olevaa ratsastuspaikkaa.

Opastuksen nykytila

Kymenlaaksossa ratsastuspaikkoja ei ole ollut opastettuna tieverkolta.

Suunnitelma

Marmorin farmi täyttää opastuksen edellyttämät vaatimukset.

5 Matkailutiet

Matkailutiellä tarkoitetaan erityisillä matkailutie-liikennemerkeillä merkittyä tietä. Matkailutiellä tulee olla sen yleiseen liikenteelliseen merkitykseen nähden poikkeuksellisen runsaasti matkailijoiden kannalta merkittäviä kohteita, ja tämän lisäksi sillä on erityinen matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä tukeva merkitys.

Matkailutie-merkillä voidaan osoittaa vain ELY-keskuksen erikseen hyväksymä matkailutie. Tiehen liittyvän yksilöllisen tunnuksen käyttö edellyttää liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyntää.

Matkailutiehankkeelta edellytetään soveltuvaa taustaorganisaatiota, jolle matkailutiemarkintaa koskeva lupa voidaan myöntää ja jonka kanssa ELY-keskus asioi matkailutiemarkinnän käyttöä ja ylläpitoa koskevista kysymyksistä. Vastuu matkailuteiden viitoituksen suunnittelusta, toteutuksesta, ylläpidosta ja poistamisesta on luvan hakijaorganisaatiolla.

5.1 Matkailutiet suunnittelualueella

Kymenlaakson alueella kulkee kaksi matkailutietä:

- Kuninkaantie
- Via Karelia (Runon ja Rajan tie)

Kuninkaantie

Kuninkaantie (ruots. Kungsvägen) on vanha postireitti Norjan Bergenistä Atlantin rannikolta Oslon ja Tukholman kautta Maarianhaminaan, edelleen Saaristomeren kautta Turkuun ja Etelä-Suomen halki Venäjälle Viipuriin ja Suomenlahden perukkaan Pietariin asti.

Alkuperäinen Kuninkaantie on vielä osittain käytössä, mutta vain harvoissa kohdissa nykyiset valtatiet enää kulkevat vanhan tielinjauksen kohdalla. Jotkin osuudet vanhasta Kuninkaantiestä on nykyisin luokiteltu seututeiksi, toiset yhdys- tai paikallisteiksi, mutta paikoitellen vanha tielinjaus on kokonaan katkaistu. Joillakin osuuksilla vanha Kuninkaantien reitti on edelleen käytössä, mutta matkailussa Kuninkaantiekseksi on merkitty uudempi, jopa 1900-luvun lopulta peräisin oleva tielinjaus, koska matkailuliikennettä ei voida ohjata yksityistelle.

Tänä päivänä Kuninkaantiellä on runsaasti matkailupalveluita. Kuninkaantie elää vahvasti nykypäivää: se tarjoaa tiedettä, taidetta, tekniikkaa, kansainvälisiä kulttuuritapahtumia, sykkivää kaupunkielämää, kävelykatuja, putiikkeja ja kahviloita, makuelämyksiä, seikkailua ja jännitystä.

Kuninkaantien matkailukohteita Kymenlaaksossa ovat:

- Langinkosken keisarillinen kalastusmaja
- Haminan vanha kaupunki
- Harjun hovi
- Lintulahden Loma- ja virkistyskeskus
- Anjalan kartanomuseo

Via Karelia / Runon ja rajan tie

Via Karelian reitti kulkee Suomen itärajaa pitkin Suomenlahden rannalta Sallan Kelloselkään, valtion rajalle. Reitin pituus 1080 km. Reitillä on useita rajanylityspaikkoja. Reitti on syntynyt vuonna 1966, jolloin sen nimi oli Runon ja rajan tie ja reitti oli nykyistä lyhyempi.

Runon ja rajan tie alkaa suunnittelualueelta Etelä-Kymenlaaksosta. Virolahden ja Miehikkälän kuntien alueella matkailutie kulkee pitkin maantietä 387.

Via Karelia haluaa profiloitua neljän tuotealueen kautta:

Luonto

- lintutornit
- luonnonsuojelualueet
- vaellusreitit
- kelkkareitit
- kanoottireitit

Ortodoksisuus

- Karjalan kirkkotie
- tarkoitus on, että Kirkkotie jatkuu Venäjän puolella Laatokan Valamoon ja Petroskoin edustalla olevaan Kizin luostarisaarelle

Sotamuistot

- talvisota; Kuhmossa ja Suomussalmella olevat taistelupaikat, Raatteen tie ja Kollaa vain 60 km rajalta
- välirauhan aika ja Salpalinja
- jatkosota: Ilomantsi

Ruoka

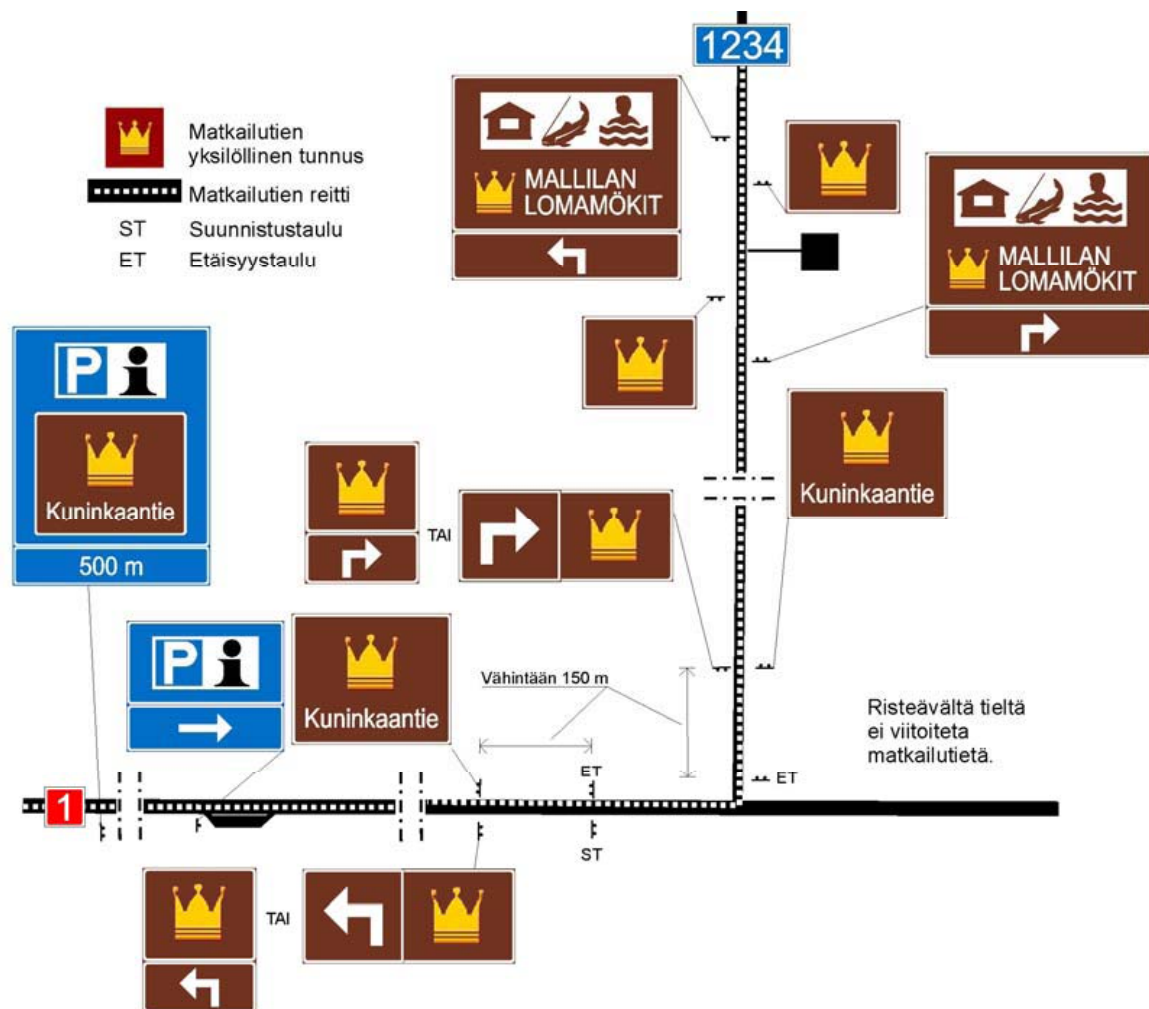
- Carelia alá Carte, Kainuu alá Carte, Lappi alá Carte

Via Karelia –matkailutietä hallinnoi Runon ja rajan tie ry, jonka jäsenenä on 17 kuntaa.

Via Karelian internet-sivut ovat osoitteessa www.viakarelia.fi.

5.2 Matkailuteiden reittiviitoitus

Matkailureitin viitoittamisessa tien suunnassa käytetään ruskeapohjaisia matkailutien tunnuksen sisältäviä merkkejä. Matkailutien nimen sisältävät merkit sijoitetaan liittymien ja taajamien jälkeen sekä muutoin sopivin välimatkoin, jotta käyttäjä voi varmistua olevansa oikealla reitillä. Ennen liittymiä, joissa matkailureitti kääntyy, käytetään nuolikuviollisia ”suunnistustauluja”.

Kuva 5-2 Matkailutien viitoituksessa ja matkailutiehen liittyvien palvelukohteiden käytettävät merkit.

5.3 Matkailutietunnusten käyttö palvelukohteiden opastuksessa

Vuoden 2007 palvelukohteiden opastusmerkkiuudistus laajensi matkailutietunnuksen käyttömahdollisuuksia yksittäisten palvelukohteiden opastuksessa:

- Matkailutien vaikutuspiirissä olevien palvelukohteiden opastuksessa voidaan käyttää matkailutien tunnusta (kuva 5-3)
- Matkailutietunnus ja nimi ruskealla pohjalla voidaan lisätä sellaisten opastuspisteiden opasteisiin, joissa on erityisesti matkailutietä koskevaa informaatiota, esimerkiksi karttaesityksiä.

Kuva 5-3 Esimerkkejä matkailutietunnuksen sijoittamisesta palvelukohteen opastauluihin.

Matkailutietunnuksen käyttö yksittäisen palvelukohteen opastuksessa edellyttää matkailutieorganisaation suostumusta. Alueen matkailutieorganisaatiot hyväksyvät ja pitävät hyvänä matkailutietunnuksen käyttöä yksittäisten palvelukohteiden opasteissa. Sen suhteen, mitä tunnusta käyttävältä palvelukohteelta edellytetään, matkailuteiden välillä on eroja:

- Runon ja Rajan tie ry. (Via Karelia) edellyttää, että opastettava kohde tukee matkailutien imagoa eli jollakin tavoin liittyy tuotealueisiin, joita matkailutie pyrkii edistämään (luonto, ortodoksisuus, sotamuistot ja ruoka). Palvelukohteelta ei edellytetä Runon ja rajan tie ry:n jäsenyyttä tai osallistumista markkinoinnin rahoitukseen.
- Kuninkaantie...

Matkailutietunnuksen voi lisätä nykyisiin opasteisiin. Erityisesti se tulisi ottaa huomioon opasteita uusittaessa tai lisättäessä, jolloin tunnus voidaan ottaa huomioon merkin sisältöä asemoitaessa.

Lupakäsittelyä edistää, mikäli hakija voi liittää matkailuorganisaation suostumuksen lupahakemukseen. Tarvittaessa ELY-keskus selvittää matkailutieorganisaation kannan lupahakemusvaiheessa.

6 Opastuslupamenettely

Palvelukohteen viitoittaminen edellyttää aina tienpitäjän lupaa. Tienpitäjänä toimii ELY-keskus, kadulla kunta ja yksityisillä teillä tienhoitokunnat.

Jos viitoitettava kohde sijaitsee taajamassa ja maantieltä alkava viitoitusreitti jatkuu katuverkolla, opastelupa edellyttää myös kunnan lupaa viitoituksen jatkuvuuden varmistamiseksi kohteeseen saakka. Jos viitoitettava kohde sijaitsee yksityisen tien varressa ja viitoitusreitti jatkuu yksityisellä tiellä, opastelupa edellyttää myös tiehoitokunnan lupaa viitoituksen jatkuvuuden varmistamiseksi kohteeseen saakka.

Opasteluvan hakeminen

ELY-keskus on keskittänyt opastelupien käsittelyn Tampereella sijaitsevaan Lupapalvelut-yksikköön, mutta kussakin tiepiirissä on lupayhdyshenkilönsä.

Yhteystiedot löytyvät liitteestä kaksi.

Lupaa maantien varteen pystytettävälle opasteille tulee hakea ELY-keskukselta kirjallisesti. Hakemuslomakkeet löytyvät Liikenneviraston internet-sivuilta verkkolomakkeista.

Lomakemalli ja tarkka internet-osoite ovat liitteenä kolme.

Lupia haetaan seuraavasti:

Matkailuopasteita haetaan palvelukohteen opastelupahakemuksella

Mustapohjaista osoiteviittaa ja ennakkomerkkiä haetaan osoiteviitan lupahakemuksella.

Tilapäistä viitoituslupaa ja yleisötilaisuuksien viitoituslupaa haetaan suoraan alueen ELY-keskuksesta

Opasteluvan edellytyksenä on useissa tapauksissa tahon antama lausunto tai arvio. Opasteluvan hakijan on aina osoitettava kohteensa viitoituskelpoisuus jokaisen viitoitettavan toiminnon osalta lupaa hakiessaan. Epäselvissä tapauksissa ELY-keskus voi kysyä ulkopuolisilta tahoilta suosituksia kohteiden viitoitusperusteista.

Kaikki uudet opasteluvat kirjoitetaan määräaikaaisina, jolloin olosuhteissa tapahtuneet muutokset voidaan ottaa nopeasti huomioon. Luvan määräaika on yleensä viisi vuotta.

Lupapäätökset ovat pääsääntöisesti maksullisia ja niistä peritään lupamaksu, jonka suuruus 1.1.2008 on haettavasta merkistä riippuen 93 – 186 euroa. Maksua ei peritä määräaikaista lupaa uusittaessa, mikäli opastukseen ei tule muutoksia.

Opastelupa sisältää opastemerkkien mittapiirustukset, joiden avulla merkit voidaan hankkia kilpi-valmistajilta.

Opastusmerkkien hankinta, hoito ja ylläpito

Opastusmerkkien hankinta, pystyttäminen ja ylläpito ovat yleensä opastettavan kohteen haltijan vastuulla. Opastusmerkin tiedot tulee pitää ajan tasalla.

Palvelukohteen opasteluvan haltija vastaa luvan mukaisen opastuksen toteuttamiskustannuksista. ELY-keskuksen lupapalvelut antaa opasteluvan liitteenä tarkemmat toimintaohjeet merkin toteuttamiselle. Opasteluvan liitteenä on luettelo ELY-keskuksen auditoimista liikennemerkkien valmistajista, joilta opastusmerkit voi hankkia.

Luvanhaltijan on otettava yhteyttä ELY-keskuksen alueelliseen hoitourakoitsijaan merkkien asennustyöstä sopimiseksi. Luvanhaltija voi ostaa asennustyön alueurakoitsijalta tai muulta sellaiselta urakoitsijalta, joka täyttää tiellä suoritettavan työn pätevyysvaatimukset ja hallitsee liikennemerkkien rakennetta ja pystytystä koskevan ohjeistuksen.

Palvelukohteiden opastusmerkit kuuluvat ELY-keskuksen hoidon alueurakoita koskeviin sopimukseen vastaavalla tavalla, kuin muut liikennemerkkit. Hoitoa ovat muun muassa lian, lumen ja jään poisto, normaali määrävälinen merkkien pesu sekä pienehköjen vaurioiden korjaus, esimerkiksi jalustan suoristaminen aurauslumen jäljiltä.

Opastusmerkin ylläpito kuuluu opasteluvan haltijalle. Ylläpidolla tarkoitetaan merkin uusimista tilanteissa, jossa se on niin huonokuntoinen, ettei se enää täytä normaaleja liikennemerkkin kunnokriteerejä. ELY-keskus valvoo liikennemerkkien kuntoa vuosittaisilla tarkastuksilla. Jos merkin kunto edellyttää merkin uusimista, ELY-keskus ottaa yhteyttä luvanhaltijaan merkin uusimiseksi. Mikäli huonokuntoinen merkki jää uusimatta, opastelupa voidaan peruuttaa tällä perusteella.

Jos luvallisia opastusmerkkejä on tarpeen muuttaa tai uusia tienpitäjän omien toimenpiteiden, kuten esimerkiksi liittymäjärjestelyjen tai muiden tienparannustoimenpiteiden takia, ELY-keskus vastaa maantiellä merkkien uusimiskustannuksista myös palvelukohteiden opastusmerkkien osalta.

Opastuksen järjestämisen edellytyksenä on, että palvelukohteesta on saatavilla opastusmerkissä osoitetut palvelut niille tyypillisinä ja säännöllisinä aukioloaikoina. Jos kohteen palveluista osa on väliaikaisesti poissa toiminasta, tulee kyseisiä tunnuksia osoittavat tunnuksset peittää merkin pohjavärin mukaisella peitelevyllä. Osan vuodesta suljettuna olevan kohteen opastusmerkit tulee joko poistaa tai peittää kiinnioloajaksi. Jos palvelukohteen toiminta on kokonaan keskeytyksissä, tulee opastusmerkki poistaa tai peittää kokonaan.

7 Opastussuunnitelman toteuttaminen ja ylläpito

Opastuksen toteuttaminen

Opastuksen toteuttaminen on pääosin palvelukohteiden omistajien ja ylläpitäjien vastuulla. Tähän liittyvä lupamenettely ja käytännön toimet on kuvattu suunnitelman luvussa 6. Palvelukohteiden opastusmerkkiiudistukseen liittyvä siirtymäkausi ulottuu vuoden 2013 loppuun, johon mennessä opastus tulee viimeistään uusia. Uusien tunnusten ja muuttuneiden merkkien, mm. osoiteviitan ennakkomerkki, tarjoamat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää välittömästi. Myös palvelukohteen imagon ja houkuttelevuuden kannalta merkit kannattaa uusia muuttuneiden käytäntöjen mukaisiksi mahdollisimman pian.

Opastustoimistojen ja opastuspisteiden kehittäminen ja näihin johtavan opastuksen toteuttaminen on kuntien sekä Elinkeino- Liikenne- ja Ympäristökeskuksen vastuulla. Myös alueen matkailuorganisaatioilla on tässä oma osuutensa. Opastuspisteiden kartat tulisi pitää jatkuvasti ajantasaisina ja kunnoltaan hyvinä. Opastuspaikkojen viitoitus tulee opastusmerkkiiudistukseen liittyen muuttaa käytäntöjen mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Maanteiden osalta vastuu on ELY-keskuksella ja muiden teiden osalta kunnilla.

Opastustilannetietojen ylläpito

Tavoitteena on, että palvelukohteiden opastussuunnitelman tietoja pidetään jatkuvasti ajan tasalla. Suunnitelmakartat on tehty Autocad-ohjelmalla ja opastettavien kohteiden luettelo on excel-tilukkona. Nämä on koottu suunnitelman liitteiksi, jolloin niiden päivittäminen ja ylläpito on mahdollista. Aineisto on ELY-keskuksen lupayksikön käytössä. Tarkoitus on, että suunnitelma on pohjana opastustilanteen jatkuvalla seurannalla. Tietoja päivitetään sitä mukaa, kun uusia opastuslupia myönnetään ja opastuksia toteutetaan. Samaten tiedot tilanteista, jossa opasteet poistetaan joko toiminnan loppumisen vuoksi tai muista syistä, tulisi saada päivitettyä ja ylläpidettyä.

ELY-keskuksen lupayksiköllä tulee aina olla käytettävissään ajan tasalla olevat tavoitetilanteen opastusmerkkisuunnitelmat sekä ajan tasalla oleva tieto siitä, missä laajuudessa tavoitetila on toteutunut maastoon.

Opastussuunnitelman ylläpito

Kokonaisvaltaisen seudullisen opastussuunnitelman tarkistaminen tulee tehdä 10 vuoden välein tai aikaisemmin, jos uusia opastelupia ei voida käsitellä seudullisten viitoitusperiaatteiden perusteella nopeasti ja sujuvasti, tieverkossa tapahtuu muutoksia tai jos tavoitetilan opastusmerkkisuunnitelmien ylläpitäminen ei ole toteutunut.

Esimerkki lähivuosille ajoittuvat Haminan ohitustien ja Koskenkylä-Loviisa-Kotka moottoritien toteutuminen tuo muutoksia palvelukohteiden opastukseen Etelä-Kymen alueella.

Kirjallisuus

Palvelukohteiden viitoitukseen liittyvä ohjeistus:

Palvelukohteiden viitoitus: Ohje kertoo palvelukohteiden viitoitusperiaatteet ja opastaa viitoituksessa käytettävien merkkien sisällön ja muodon valitsemisessa. Tiehallinto. (TIEH 2000021-07).

Palvelukohteiden alueellisen opastussuunnitelman laatiminen: Ohje määrittelee alueelliset opastussuunnitelmat, ohjaa suunnitteluprosessia ja organisointia, antaa perusteita suunnitelmien laatimiselle sekä esittää eri suunnitteluvaiheiden sisältöjä ja niissä huomioon otettavia asioita. Tiehallinto. (TIEH 2000051-07).

Liitteet

1. Palvelukohteiden opastusmerkkisuunnitelma
 - Luettelo opastettavista kohteista
 - Suunnitelmakartat opastettavista kohteista
2. Palvelukohteiden opastelupayhdyshenkilöt ja yhteystiedot
3. Hakemuslomake palvelukohteen opastuslupaa varten

Kymenlaakson palvelukohteiden opastussuunnitelma

Palvelukohteiden opastus

Palvelukohde				Käytettävät tunnukset				Opastettu nykyisin (Kyllä/Ei)	Opastussuunnitelma				Huomautukset, perusteet
Kohteen nimi	Lähiosoite	Postitoimipaikka	Päätnnnus	Sivutunnus	Sivutunnus	Sivutunnus	Sivutunnus		Opastustaulut	Osoiteviitta	Osoiteviitan ennakkomerkki	Viitoituksen laajuus (opasteiden koko)	
				1.	2.	3.	4.						
				Kouvola									
Opastustoimisto Kouvola	Torikatu 10	45100 KOUVOLA	712					Kyllä				Taajamakohde	
Puolakan talomuseo	Museonmutka 62	45100 KOUVOLA	772a					Kyllä		x	x	367 to 1	Kouvolassa tekeillä museoselvitys.
Opastuspiste Kouvola, P-paikka	Kotkan Valtatie	45100 KOUVOLA	711					Kyllä	x			15 to 17	Repoveden kansallispuiston opastuspiste.
Opastuspiste Kouvola	Kouvolantie 739	45100 KOUVOLA	711	677				Kyllä	x			15 to 3	Nykyisin opastuspiste (Kouvolan seutu)
Opastuspiste Kouvola	Kuutostie 2183	45100 KOUVOLA	711	677				Kyllä	x			6 to 205	Nykyisin opastuspiste (Kouvolan seutu)
Korian silta	Koriansuora 311	45130 KOUVOLA	772f					Kyllä	x			364 to 2	
Tykkimäki, huvipuisto	Kanuunankuja 2	45200 KOUVOLA	773e	724				Kyllä	x			15 to 7, 6 to 129,	
Orilammen lomakeskus	Voikoskentie 138	47910 HILLOSENSALMI	723	734	774a			Kyllä	x			4162 to 9, 4164 to 10	Opastus poistettava vt:15
Leirintäalue Tykkimäki	Käyrälammentie 20	45200 KOUVOLA	733	734	774a			Kyllä	x			15 to 7, 6 to 202	
Viiniverla Majoitus Oy	Salonsaarentie 127	47850 VERLA						Ei				14569 to 1	Kohde myynnissä.
Verlan tehdasmuseo	Verlantie 295	47850 VERLA	772b					Kyllä	x			46 to 5 ja 6	Maailmanperintökohde
Valkealan museot	Museokuja 2	45370 KOUVOLA	772a					Kyllä		x	x	368 Kalevantieltä	Kouvolassa tekeillä museoselvitys.
Opastuspiste, ABC Valkeala	Kalevantie 1	45370 VALKEALA	711					Kyllä	x			15 to 11 ja 12	
Opastuspiste Kouvola, ABC Utti	Lentoportintie 3	45410 UTTI	711	722	724			Kyllä	x			6 to 202 ja 203	
Elvingin torni	Hillosensalmetie 74	47910 HILLOSENSALMI	772d					Kyllä		x	x	368 to 6	
Ilmailumuistomerkit	Lentoportintie 3	45410 UTTI	772f					Kyllä	x			6 to 203	
Mikkelän tila	Kukkomäki 59	45610 KORIA	774b					Kyllä		x	x	6 to 127	
Laurilan Strutsitila	Lakiasuontie 107	47200 ELIMÄKI	774c	774e				Ei		x	x	6 to 127	
Värälän Rauhankivi	Anjalantie 1902	45610 KORIA	772f					Kyllä		x		359 to 4	
Kuninkaankivi	Multamäentie 76	45370 VALKEALA	772f					Kyllä		x		368 to 1	
Opastuspiste, Kouvola ABC Koria	Suviojantie 19	45610 NAPPA	711	722	724			Kyllä	x			6 to 128	
Kymen Paviljonki	Helsingintie 408	45740 KUUSANKOSKI	724					Kyllä	x			6 to 128 ja 129	
Kirjokiven kartalo	Rudolf Elvingintie	47900 VUOHIJÄRVI	774b					Kyllä		x	x	368 to 5 ja 6	aamiaismajoitus kesäisin
Aholan vierastalo	Aholantie 126	46230 VALKEALA	774a					Kyllä		x	x	368 to 3	
Saaramaa Camping	Saaramaantie 947	46570 SAARAMAA	733	734	774a			Kyllä	x			26 to 8	
Taidekeramiikka Tmi Leena Pousi	Hirveläntie 141	46710 SIPPOLA	774d					Kyllä		x	x	375 to 3 ja 4	
Opastuspiste Kouvola, ABC Anjalankoski	Kenraalintie	46800 MYLLYKOSKI	711					Kyllä	x			15 to 5	Tiesuunnitelma käynnissä.
Maalaispuoti Peukalainen	Hallitie 4	46860 ANJALANKOSKI	774c					Ei					
Hotelli Kantri Inkeroinen	Päätie 21	46900 ANJALANKOSKI	723	724				Kyllä					Taajamakohde
Susikosken kahvio	Majakiventie 113	46910 ANJALA	724	773b				Kyllä	x			357 to 4	Mahdollinen Keski-Kymen kalastuspaikka
Anjalan kartanomuseo	Ankkapurhantie 7	46910 ANJALANKOSKI	772f	725				Kyllä					Merkit tulee peittää.
Nuorisokeskus Anjala	Ankkapurhantie 15	46910 ANJALANKOSKI	723	724				Kyllä	x			359 to 1	
Kujala Oy Tilatuote	Pitkäkuja 90	47150 RAUSSILA	774c					Kyllä		x	x	354 to 2 ja 3	
Mustila	Mustilantie 59	47200 ELIMÄKI	772c	774c	725			Kyllä	x			6 to 125 ja 126	
Moisin taide- ja pitokartano	Moisientie 163	47200 ELIMÄKI	772a	725				Kyllä	x			6 to 125 ja 126	
Opastuspiste Kouvola, Neste	Elimäentie 2521	47200 ELIMÄKI	711	722	724			Kyllä	x			6 to 125	Yritystoiminnan jatkuvuus tarkistettava.
Ravintola, huoltoasema Alppiruusu	Alppiruusuntie 35	47200 ELIMÄKI	724	774c	722			Kyllä	x			6 to 125 ja 126	Tunnukset ristiriitaisia ohjeistuksen kanssa.
Piika ja Renki	Mustila	47200 ELIMÄKI	725					Kyllä	x			6 to 125 ja 126	
Helkalan ranssi	Hongistonkyläntie 119	47200 ELIMÄKI	774c					Kyllä				6 to 126	Yritystoiminnan jatkuvuus tarkistettava.
Autokorjaamo, Huoltoasema, Kahvio	Hillosensalmetie 30	47910 HILLOSENSALMI	721					Kyllä				368 to 4	Paikalla tapahtuvasta toiminnasta oikeus mainostaa omalla tontilla.
Ravintola Vanhakelo, opastuspiste Kouvola	Maunontie 1	47710 JAALA	711	724				Kyllä					taajamakohde
Kartanohotelli Aurantola	Aurantolantie 525	47710 JAALA	774b	774a				Kyllä		x	x	46 to 9 ja 10	
Ravintola Herttareeti	Kantatie 46	47710 JAALA	724	732				Kyllä					Lopettanut toimintansa

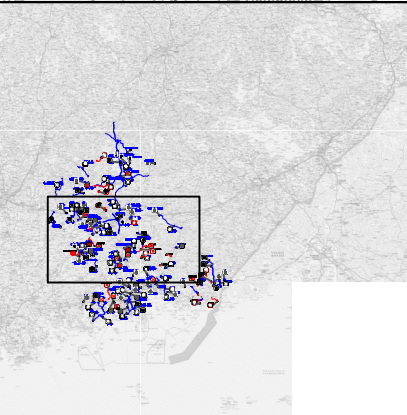
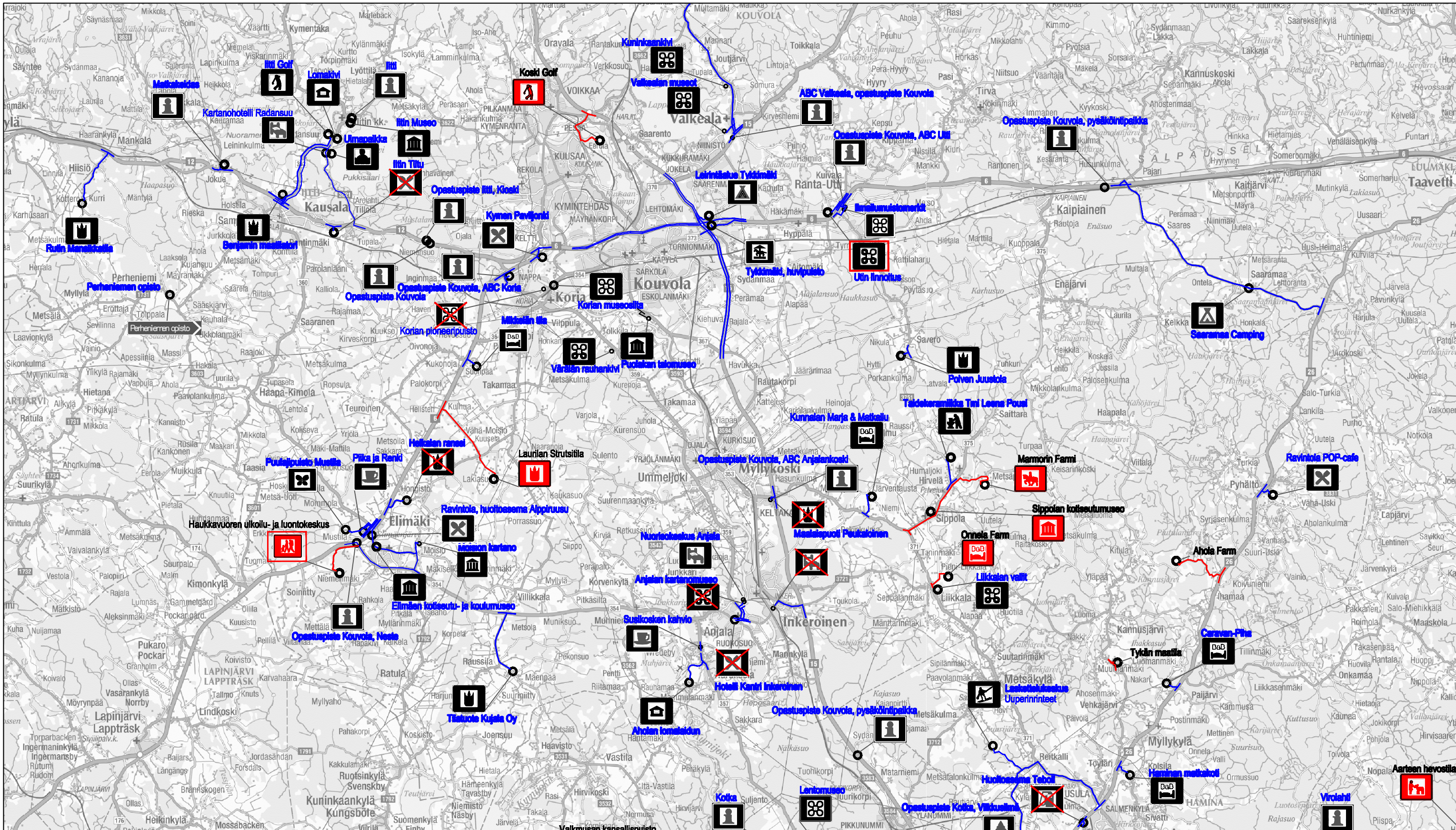
- 711.
- 772 a.
- 712.
- 772 b.
- 715.
- 772 c.
- 721.
- 772 d.
- 722.
- 772 e.
- 723.
- 772 f.
- 724.
- 773 a.
- 725.
- 773 b.
- 726.
- 773 c.
- 731.
- 773 d.
- 733.
- 773 e.
- 734.
- 774 a.
- 741.
- 774 b.
- 742.
- 774 c.
- 774 d.
- 774 e.
- 774 f.

Valkealan kristillinen kansanopisto	Kansanopistontie 53	47830 VALKEALA	644	731				Kyllä		x	x	369 to 3	
Repovesi, kansallispuisto Lapinsalmi	Tihvetniementie	47910 KOUVOLA	772c					Kyllä		x	x	15 to 11 ja 12	
Repovesi, kansallispuisto Tervajärvi	Hevosojantie	46230 VALKEALA	772c					Kyllä		x	x	369 to 5	
Repovesi, kansallispuisto Saarijärvi	Kuismantie	52920 VOIKOSKI	772c					Kyllä		x	x	4161 to 1	
Kunnalan Marja & Matkailu	Järventaustantie 159A	46710 SIPPOLA	774b	774c				Kyllä		x	x	371 to 6 ja 7	
Onnela Farm	Hakalantie 37	46750 LIIKKALA	774b					Ei		x		371 to 4	Mökkien lukumäärä pieni.
Lampila Golf	Palojärvenkuja 16	47710 JAALA	773d					Ei		x	x	46 to 5	Koko perheen toimintakohde
Koski Golf	Eerolanväylä 126	45700 KUUSANKOSKI	773d					Ei		x	x	46 to 2	
Bogey Golf	Tykkimäentie	45200 KOUVOLA	773d					Ei					Taajamakohde
Kimolan tupajumi	Kimolantie 663	47650 KIMOLA	644					Ei		x			Palvelupaikkojen määrä vähäinen.
Ankkapurhan teollisuusmuseo	Kuitutie 2	46900 INKEROINEN	772f					Ei					Taajamakohde
Apteekkimuseo	Varuskuntakatu 9	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Elimäen kotiseutumuseo ja koulumuseo	Alppiruusuntie 98 ja 99	47200 ELIMÄKI	772a					Kyllä		x	x	14545 to 1	
Kaunisnurmen museo- ja käsityöläiskortteli	Varuskuntakatu	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Kettumäen kotiseutumuseo	Kotiseututie 12	45700 KUUSANKOSKI	772f					Ei					Taajamakohde
Kouvolan pienoisrautatiemuseo	Asemakatu 2	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Kouvolan Taidemuseo	Varuskuntakatu 11	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Palomuseo	Kansantie 4	45700 KUUSANKOSKI	772f					Ei					Taajamakohde
Putkiradiomuseo	Pajaraitti 1	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Ranta-pukin kievarimuseo	Kymijoentie 42	46910 ANJALA	772f					Ei					Taajamakohde
Rautatieläiskotimuseo	Veturimiehenraitti 5	45100 KOUVOLA	772f					Ei					Taajamakohde
Sippolan kotiseutumuseo	Sippolantie 18	46710 SIPPOLA	772a					Ei		x		375 to 4	
Utin linnoitus	Ranta-Utintie 8	45410 UTTI	772f					Kyllä	x			6 to 203	
Liikkalan vallit	Aholanmäentie 2	46750 LIIKKALA	772f					Kyllä	x			371 to 4	Kohde tulee varustaa historiikilla.
Haukkavuoren ulkoilu- ja luontokeskus	Haukkavuorentie	47200 ELIMÄKI	742	773c	773a			Ei	x			354 to 1	
Keski-Kymi (erityiskalastusalue)	Opistotie	46900 INKEROINEN	773b					Ei					Opastus voidaan järjestää Susikosken kahvio
Polven Juustola	Polventie 59A	45460 SAVERO	774c					Kyllä		x	x	3751 to 2	
Koskiston Taidekeskus	Koskistontie 80	07990 RUOTSINKYLÄ	772f					Ei					Läänin taidetoimikunnan arvio kohteen merkittä
Sinibell	Vesalantie 398	47760 HUHDASJÄRVI	774b					Ei		x	x	4164 to 6 ja 7	
Ketomökit	Selänpääntie 1448	47850 VERLA	774a					Ei		x	x	46 to 5 ja 6	
Marmorin Farmi	Metsäpohjantie 243	46710 SIPPOLA	774f					Ei		x	x	371 to 5 ja 6	
Mielakan laskettelukeskus	Ojaniityntie 3	45120 KOUVOLA	773c					Kyllä		x	x		Taajamakohde
Iitti													
Matkailuneuvonta, Iitti	Rautatienkatu 20	47401 IITTI	712					Kyllä					Taajamakohde
Uimapaikka	Urajärventie 47	47400 IITTI	773a					Kyllä		x		3621 to 1	
Opastuspiste Iitti	Iitintie 920	47400 IITTI	711					Kyllä	x			362 to 1	
Opastuspiste Iitti ja Kioski	Kymentie 881	47400 IITTI	711					Kyllä	x			6 to 231	
Opastuspiste, Kouvola	Kymentie 763	47400 IITTI	711					Kyllä	x			6 to 231	
Hiidenvuori	Hiidensaarentie	47610 IITTI	772c					Kyllä	x			362 to 3	
Kartanohotelli Radansuu	Urajärventie 483	47400 KAUSALA	723	724				Kyllä	x			12 to 229 ja 231	
Matkakeidas	Sitikkalantie 5	47400 KAUSALA	711	724	722			Kyllä	x			12 to 229 ja 230	
Benjamin maatilatori	Iitintie 6	47400 KAUSALA	774c					Kyllä	x			12 to 230	
Perheniemen opisto	Opistotie 15 B	47450 PERHENIEMI	644					Kyllä		x		1731 to 2	
Rutin Mansikkatila	Kurrantie 351	47490 MANKALA	774c					Kyllä		x	x	12 to 229	
Yli-Kaitalan lomamökit, Tilausravintola Ketunleipä	Kaitalantie 323	47490 MANKALA	774a					Kyllä		x	x	363 to 5 ja 6	
Iitti Golf	Iitintie 684	47400 KAUSALA	773d					Kyllä		x	x	12 to 230	
Iitin museo	Museotie 8	47400 KAUSALA	772a					Kyllä		x	x	362 to 1	
Iitin Tiltu	Niinimäentie 1	47400 KAUSALA	725	722				Kyllä					
Lomakivi	Lomakiventie 4	47400 KAUSALA	774a					Kyllä		x	x	362 to 1	
Lossinrannan kartano	Vuolenkoskentie 1501	19160 HUUTOTÖYRY	644					Ei				363 to 5	Vain tilauskäytössä.
Värikeskus	Kymentaantie 1	47520 IITTI	774d					Ei				362 to 1	

- 711.
- 772 a.
- 712.
- 772 b.
- 715.
- 772 c.
- 721.
- 772 d.
- 722.
- 772 e.
- 723.
- 772 f.
- 724.
- 773 a.
- 725.
- 773 b.
- 726.
- 773 c.
- 731.
- 773 d.
- 733.
- 773 e.
- 734.
- 774 a.
- 741.
- 774 b.
- 742.
- 774 c.
- 774 d.
- 774 e.
- 774 f.

Kotka												
Matkailutoimisto	Keskuskatu 6	48100 KOTKA	712					Kyllä				Taajamakohde
Aholan lomalaidun	Aholanpolku 15	46930 HURUKSELA	774b					Kyllä		x	x	357 to 4
Maretarium	Sapokankatu 2	48100 KOTKA	772f					Kyllä		x	x	15 to 1
Merikeskus Vellamo	Tornatorintie 99	48100 KOTKA	772a					Kyllä	x			7 to 28 ja 29
Opastuspiste Kotka (Petäjäsuon P-alue)	Valtatie 7	48100 KOTKA	711					Kyllä	x			7 to 32
Langinkosken Keisarillinen kalastusmaja	Keisarinmajantie	48230 KOTKA	772a					Kyllä	x			15 to 1
Lomakylä Santalahti	Santalahdentie 150	48310 KOTKA	733	734	774a			Kyllä	x			7 to 27 ja 28
Kalastuspaikka Siikakoski	Jokipolku	48720 KOTKA	773b					Kyllä	x			7 to 28 ja 29
Kalastuspaikka Korkeakoski	Kymijoentie 55	48720 KOTKA	773b					Kyllä	x			7 to 28 ja 29
Opastuspiste Kotka	Hurukselantie 648	48720 KOTKA	711					Kyllä	x			357 to 2
ABC Amiraali	Haminantie 1	48770 KARHULA	724	722				Kyllä	x			7 to 30 ja 31
Hotelli Leikari	Haminantie 261	48810 KOTKA	723	724	722			Kyllä	x			7 to 31 ja 32
Korkeakosken kalastuskievari	Kymijoentie 55	48720 KOTKA	724					Kyllä		x		3571 to 1
Heimarkin mökit	Venehkorventie 30	46930 KOTKA	774a					Ei				
Villa Kärkisaari	Kärkisaarentie 60	48310 KOTKA	724					Kyllä				
Karhulan Hovi	Ahlstromintie 26	48600 KOTKA	774a					Ei				
Aallon Maja	Valliniemenkatu 2	48900 KOTKA	774b					Ei				
Haukkavuoren näkötorni	Keskuskatu 51	48900 KOTKA	772d					Ei				
Karhulan ilmailukerhon Lentomuseo	Harjanteenkatu 18	48600 KOTKA	772f					Kyllä		x	x	3571 to 1
Ravintola Keisarinsatama	Metsontie 41	48220 KOTKA	724					Ei				
Kuninkaantien Majatalo	Kierikkalankatu 30	48720 KOTKA	774b					Ei				
Pyhtää												
Shell Pyhtää	Motellikuja 4	49220 PYHTÄÄ	722	724				Kyllä				Taajamakohde
Hotelli Mäntyniemi	Mäntyniementie 268	49220 SILTAKYLÄ	723	724				Kyllä	x			7 to 24
7-tien Kantakievari	Kumpulantie 5	49220 SILTAKYLÄ	724	722				Kyllä				7 to 24
Pyhtään vuokramökit	Munapirtti	49220 SILTAKYLÄ	774a					Kyllä		x	x	7 to 24
Keskiaikainen kirkirkko	Harjuntie 11	49270 PYHTÄÄ	772a					Kyllä	x			7 to 23 ja 24
Hotelli Villa Vanessa	Brobyvägen 272	49270 PYHTÄÄ	724					Kyllä	x			7 to 25 ja 26
Opastuspiste Pyhtää	Valtatie 113	49270 PYHTÄÄ	711					Kyllä	x			7 to 22
Kartanohotelli Patruunantalo	Harjuntie 111	49270 PYHTÄÄ						Ei				14537 to 1
Valkmusan kansallispuisto	Vastilantie 850	49220 SILTAKYLÄ	772c					Ei		x	x	3561 to 1
ABC-Majakka	Pyhtääntie 1	49270 PYHTÄÄ	722	724				Kyllä	x			7 to 25 ja 26
Uimapaikka	Huutjärventie 27	49220 SILTAKYLÄ	773a					Ei		x		14598 to 1
Hamina												
Haminan matkailu	Raatihuoneentori 16	49400 HAMINA	712					Kyllä				Taajamakohde
Haminan matkakoti	Töytäri 88	49400 HAMINA	774b					Kyllä		x	x	26 to 3 ja 4
Huoltoasema Teboil	Suokalliontie 140	49400 HAMINA	722					Kyllä				
Leirintäalue, Pitkäthiekat	Hamina Camping Pitkä	49400 HAMINA	733	773a				Kyllä	x			7 to 35
Levähdysalue	Museotie 263	49400 HAMINA	741					Kyllä	x			3513 to 1
Museotie	Museotie 8	49400 HAMINA	772f					Kyllä	x			7 to 35
Opastuspiste Hamina	Valtatie 7	49400 HAMINA	741	711				Kyllä	x			7 to 32
Kahvila Viikkusilmä opastuspiste Kotka	Valtatie 7	49400 HAMINA	741	725	711			Kyllä	x			7 to 32
Liikuntakeskus	Ruissalontie 12	49410 HAMINA	644					Kyllä		x	x	26 to 1
Antiikki ja Galleria Lavinpaikka	Lavinmäentie 12	49480 SUMMA	774d					Kyllä				
Laskettelukeskus Uuperinrinteet	Viirankankaantie 237	49520 HAMINA	773c					Kyllä		x	x	26 to 2 ja 3
Caravan-Piha	Kylämäki 226	49640 PAIJÄRVI	774b	734				Kyllä		x	x	26 to 4
Ravintola POP-Cafe	Mäenpääntie 43	49660 PYHÄLTÖ	724					Kyllä	x			26 to 7
Aholafarm	Kirkkovuorentie 291	49570 KANNUSJÄRVI	644					Ei		x		26 to 6
Maatila Tykkä	Tykäntie 28	49570 KANNUSJÄRVI	644					Ei		x		14679 to 1
Hamina Bastioni	Raatihuoneenkatu 8	49400 HAMINA	772a					Ei				
Haminan kauppiaalomuseo	Kasarminkatu 6	49400 HAMINA	772f					Ei				
Haminan kaupunginmuseo	Kadettikoulunkatu 2D	49400 HAMINA	772f					Ei				
Haminan RUK-museo	Kadettikoulunkatu 8	49400 HAMINA	772f					Ei				
Miehikkälä												
Matkailuneuvonta, Miehikkälä	Keskustie 6	49700 MIEHIKKÄLÄ	711					Ei				Taajamakohde
Salpalinjamuseo	Säästöpiirtintie 70	49700 MIEHIKKÄLÄ	772a	725	742			Kyllä	x			7 to 40 ja 41
Pioneerimuseo	Keskustie 6	49700 MIEHIKKÄLÄ	772a					Kyllä	x			7 to 40 ja 41
Suur-Miehikkälän kylämuseo	Riiheläntie 54	49760 SUUR-MIEHIKKÄLÄ	772f					Ei				
Lapijärven leirikeskus	Lapijärventie 390	49660 PYHÄLTÖ	774a					Ei				
Virolahti												
Matkailuneuvonta, Virolahti	Opintie 4	49901 VIROLAHTI	712					Kyllä				Taajamakohde
Kotiseutumuseo	Museotie 134	49900 VIROLAHTI	772a					Kyllä		x	x	3513 to 7
Bunkkerimuseo	Vaalimaantie 422	49900 VIROLAHTI	772a					Kyllä	x			7 to 39
Opastuspiste, Virolahti	Vaalimaantie 440	49900 VIROLAHTI	711					Kyllä	x			
Leirintäalue, Vaalimaa Camping	Hämeenkyläntie 155	49900 VIROLAHTI	733					Kyllä	x			
Opastuspiste Virolahti, Huoltoasema Rajahovi	Vaalimaantie 2739	49930 VAALIMAA	711	722	724			Kyllä	x			7 to 41
Harjun oppimiskeskus	Katariinankuja 19	49980 RAVIJOKI	644a					Kyllä		x	x	3513 to 4 ja 5
Hurpun tila	Hurpantie 362A	49900 VIROLAHTI	774a	734				Ei		x	x	3511 to 1
Ulpukka	Hirsikankaantie 59	49900 VIROLAHTI	774b					Ei		x	x	
Kinnasviikin mökit		49900 VIROLAHTI	774a					Ei		x	x	3513 to 5
Aarteen hevostila	Aarteentie 84	49960 ALA-PIHLAJA	774e	774f				Ei		x	x	7 to 38 ja 39
Kaakon Golf	Säkäjärventie 204	49900 VIROLAHTI	773d	724				Ei		x	x	7 to 39 ja 40

- 711.
- 772 a.
- 712.
- 772 b.
- 715.
- 772 c.
- 721.
- 772 d.
- 722.
- 772 e.
- 723.
- 772 f.
- 724.
- 773 a.
- 725.
- 773 b.
- 726.
- 773 c.
- 731.
- 773 d.
- 733.
- 773 e.
- 734.
- 774 a.
- 741.
- 774 b.
- 742.
- 774 c.
- 774 d.
- 774 e.
- 774 f.

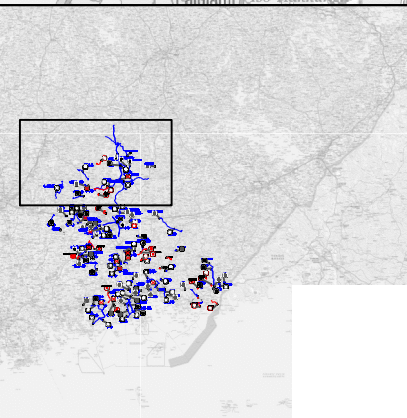
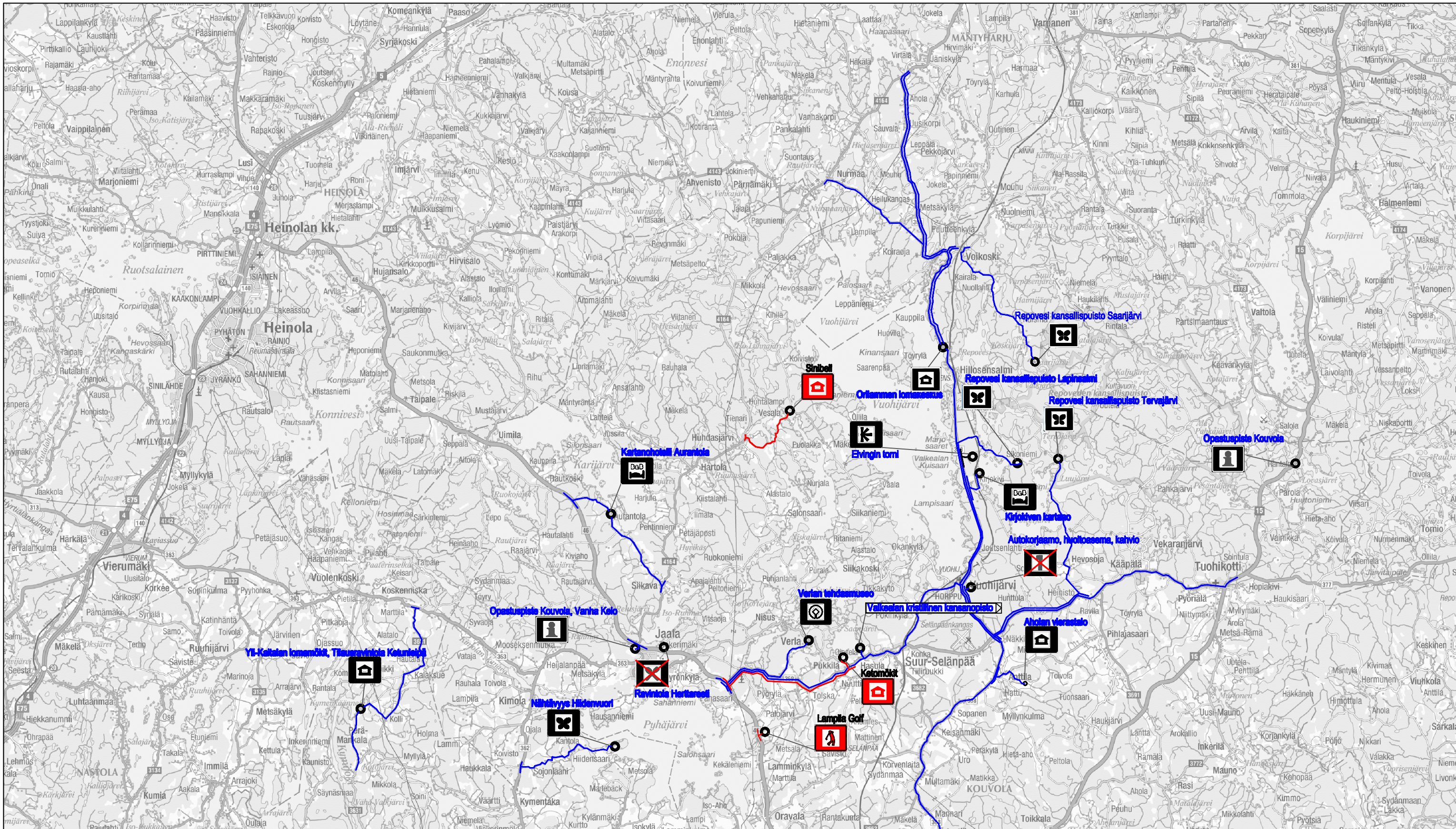

Palvelukohteiden opastus

- Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää
- Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla
- Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

- Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauluilla (punainen teksti ja punainen kehys)
- Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)
- Nykyisen opastuksen laajuus

 Uuden / muutetun opastuksen laajuus
Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

Palvelukohteiden opastus

Nykyisin opastustauluin opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää

Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, jonka opastus voidaan säilyttää

Nykyisin osoiteviitalla opastettu kohde, joka voidaan opastaa opastustaululla

Nykyisin opastustaululla opastettu kohde, jonka opastus poistetaan muuttuneen toiminnan takia

Uusi kohde, joka voidaan opastaa opastauluilla (punainen teksti ja punainen kehys)

Uusi kohde, joka voidaan opastaa osoiteviitalla (punainen teksti)

Nykyisen opastuksen laajuus

Uuden / muutetun opastuksen laajuus

Kartalla esitetyt tunnukset kuvaavat kohteen tyyppiä. Opastusmerkeissä voi olla myös muita tunnuksia.

**ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN
OPASTELUPAKÄSITTELYN YHTEYSTIEDOT**

ELY-keskus Pirkanmaa, asiakaspalvelut
Luvat
PL 376
33101 Tampere

Yhdyshenkilö Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jukka Tamminen, puh 0400 137 644, jukka.tamminen@ely-keskus.fi

Palvelukohteen opasteluvan hakeminen

Hakijan yhteystiedot

Hakija	Y-tunnus	
Yhteys henkilön nimi	Puhelin	Sähköpostiosoite
Hakijan lähiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Laskutusosoite (ellei sama kuin hakijan)	Postinumero	Postitoimipaikka

Opastettava kohde

Opastettavan kohteen nimi	Tienumero	Kunta
Lähiosoite (jos eri kuin hakijan osoite)	Postinumero	Postitoimipaikka

Kohteen internet-osoite (jos kohteesta on olemassa internet-sivut)

http://

Esimerkit haettavista opasteista

		
Palvelukohteen opastustaulu	Palvelukohteen osoiteviitta	Palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkki

Opasteisiin haettavat tunnukset

Palvelukohteet voidaan opastaa opastustauluilla tai palvelukohteen osoiteviitalla ja mahdollisilla palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkeillä.

Valitse opasteisiin haettavat tunnukset **numeroimalla ne merkittävyyden mukaan**.

- Monipuolisia palveluja tarjoavan kohteen opastustaulussa voidaan esittää **enintään kolme tunnusta**.
- Palvelukohteen osoiteviitassa ja osoiteviitan ennakkomerkeissä voidaan esittää **vain yksi ruskeapohjaiseen merkkiryhmään kuuluva tunnus**.
- Kaikille palvelukohteille ei ole olemassa omaa tunnusta. Tällöin voi hakea lupaa tunnuksettomalle, ruskeapohjaiselle osoiteviitalle ja osoiteviitan ennakkomerkeille.

 711 Opastuspiste	 712 Opastustoimisto	 721 Autokorjaamo	 722 Huoltoasema
 723 Hotelli tai motelli	 724 Ruokailupaikka	 725 Kahvila tai pikaruokapaikka	 731 Retkeilymaja
 733 Leirintäalue	 734 Matkailu-ajoneuvoalue	 741 Levähdysalue	 677 Pysäköintialue
 742 Ulkoilualue	 772 a Museo tai historiallinen rakennus	 772 b Maailmanperintökohde	 772 c Luontokohde
 772 d Näköalapaikka	 772 e Eläintarha tai -puisto	 772 f Muu nähtävyys	 773 a Uintipaikka
 773 b Kalastuspaikka	 773 c Hiihtohissi	 773 d Golfkenttä	 773 e Huvipuisto tai teemapuisto
 774 a Mökkimajoitus	 774 b Aamiaismajoitus	 774 c Suoramyyntipaikka	 774 d Käsityöpaja
 774 e Kotieläinpiha	 774 f Ratsastuspaikka	Palvelukohteen osoiteviitta ilman tunnusta	Palvelukohteen osoiteviitta ja ennakkomerkit ilman tunnusta

Opasteisiin ehdotetut tekstit

Opasteissa käytetään pääsääntöisesti palvelukohteen tai yrityksen nimeä. Kaksikielisissä kunnissa palvelukohde voidaan opastaa kielilain mukaisesti molemmilla kotimaisilla kielillä.

Opasteisiin ehdotettu teksti	
------------------------------	--

Tarkempi kuvaus opastettavasta kohteesta

Tarjottavat palvelut ja palvelutaso (esimerkiksi aukioloajat, asiakaspaikat ja mahdollinen kohteen luokitus)

--

Allekirjoitus	
Paikka	Hakijan allekirjoitus
Aika	Nimen selvennys

Lupapäättös on maksullinen.

LIITÄ HAKEMUKSEEN KARTTALIITE, josta käy ilmi opastettavan kohteen sijainti sekä osoiteviitan ja mahdollisten ennakkomerkkien ehdotetut sijoituspaikat.

Karttaliitteen mittakaavan tulisi olla 1 : 80 000 tai tarkempi.

Karttaliitteen voi tulostaa Maanmittauslaitoksen ylläpitämästä Kansalaisen Karttapaikasta:
<http://kansalaisen.karttapaikka.fi>

Kansalaisen karttapaikan käyttöehtojen mukaisesti käyttäjällä on lupa tulostaa yksittäistä käyttöä varten yksittäisiä karttoja. Kansalaisen karttapaikan käyttöehdot löytyvät osoitteesta:
<https://www.karttapaikka.fi/Karttapaikka/default.asp?id=784>

Muut mahdolliset tarkennukset haettaviin opasteisiin ja niiden ehdotettuihin sijoituspaikkoihin tulee esittää erillisellä, vapaamuotoisella liitteellä.

Palvelukohteen opastelupahakemuksen täyttäminen

Hakijan tiedot

- Luvan hakijaksi merkitään yritys tai yksityishenkilö. Lupapäätös lähetetään hakijalle.
- Kohtaan 'Yhteyshenkilö' merkitään sen henkilön nimi ja puhelinnumero (yleensä sama kuin hakija), jolta lupakäsittelijä voi tarvittaessa pyytää asiasta lisätietoja.

Opastettavan kohteen sijainti

- Näiden tietojen avulla kerrotaan haluttujen opasteiden tai viitan/viittojen paikat mahdollisimman tarkasti. Kartan ja mahdollisen piirroksen liittäminen hakemuksen liitteeksi on tärkeää kohteen paikantamiseksi.
- Viitoitettavan kohteen nimi -kohdassa kerrotaan palvelukohteen nimi. Tämä ei ole aina sama kuin yrityksen nimi. Kohteen nimenä käytetään yleensä erisnimeä, tunnuksen nimeä ei toisteta tekstissä. Kohteen nimi tai sitä kuvaava teksti esitetään mahdollisimman lyhyessä ja ytimekkäässä muodossa.

Viitat/opasteet

- Tästä kohdasta valitaan haluttu opaste tai viitta ja siihen halutut tunnuksat. Monipuolisia palveluja tarjoavan kohteen opastusmerkeissä voidaan esittää korkeintaan kolme kohteen tärkeimpiä palveluja kuvaavaa tunnusta.
- Hakemukseen liitetään vapaamuotoinen selvitys opastettavan kohteen tarjoamista palveluista ja aukioloajoista.
- Lisäksi tässä kohtaa esitetään opasteisiin halutut tekstit esim. maaseutuyrityksen yhteydessä "Mansikoita", "Mökkejä" jne.

Liitteet

Hakemukseen on liitettävä ote perus- tms. kartasta, johon on merkitty palvelukohteen sijainti sekä tarkempi kartta tai piirros, josta ilmenee opasteen/viitan suunniteltu sijaintipaikka. Jos haetaan muutosta ennestään olevaan lupaan, hakemukseen liitetään kopio luvasta ja jos mahdollista kuva nykyisestä opasteesta.

Lisäksi eräitä tunnuksia haettaessa mukaan liitetään ao. suosituksenantajan lausunto. Muun muassa Suoramyyntipaikka -tunnuksen käyttöoikeuteen tarvitaan kunnan suostumus. Lisätietoja julkaisussa "Palvelukohteen viitoitus", TIEH 2000021-07.

Hakemuksen lähettäminen

Hakemus lähetetään postitse:

Pirkanmaan ELY -keskus
Luvat
PL 297
33101 Tampere

tai sähköpostilla liikenteen.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

Luvan myöntäminen

Palvelukohteen taso ja sijainti määrittelevät, minkälainen opastuslupa ja mitkä tunnuksat kohteelle myönnetään. Lupapäätöksessä ja lupaehdoissa määritellään opastusmerkkien koko ja sijainti. Luvansaaja hankkii, pystyttää ja kunnossapitää opastusmerkit kustannuksellaan.

Julkaisusarjan nimi ja numero Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2011				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Juha Hämäläinen, Aki Nurmilaukas ja Marjaana Huhta (Sito Oy)		Julkaisuaika Lokakuu 2011		
		Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Kymenlaakson palvelukohteiden opastussuunnitelma				
<p>Tässä työssä palvelukohteiden opastussuunnitelma on laadittu yhteistyössä Kymenlaakson keskeisten sidosryhmien (Kouvola Innovation Oy, Haminan kaupunki, Kouvolan kaupunki, Kotkan kaupunki, Kotkan matkailutoimisto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja keskitetty lupapalvelu/PIR ELY) kanssa. Suunnitelman laatimisessa kuultiin myös muita lausunnonantotahoja. Alueellisen suunnitelman laatimisessa huomioitiin palvelukohdeopastuksen nykytila, maakunnallisen opastussuunnitelman linjaukset, sidosryhmien näkemykset ja odotukset, nykyohjeistus, uudet tieliikenneasetuksen mukaiset liikennemerkit ja seudulliset tieverkkomuutokset. Suunnitelma palvelee erityisesti keskitetyn lupapalvelun luvanmyöntöprosessia, piiritason yhdyshenkilöitä (ELY) ja eri sidosryhmätahoja. Edellinen alueellinen palvelukohteiden opastussuunnitelma oli laadittu Kymenlaakson alueelle vuonna 1993, joten suunnitelmalle oli selkeä päivittämistarve.</p>				
Asiasanat Kymenlaakson maakunta, alueellinen palvelukohteiden opastussuunnitelma, palvelukohdeyritysten ohjeiden mukainen opastettavuus, opastettavien palvelukohteiden opastuksen laajuus, yhdenvertaiset ja tasapuoliset opastusratkaisut				
ISBN (painettu) 978-952-257-345-2	ISBN (PDF) 978-952-257-346-9	ISSN-L 1799-1951	ISSN (painettu) 1799-1951	ISSN (verkkojulkaisu) 1799-0610
Kokonaissivumäärä 52		Kieli Suomi		Hinta (sis. alv 9 %) -
Julkaisun myynti/jakaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola, puhelinnumero 020 636 0090 (vaihe) Julkaisu on saatavana myös verkossa: www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut				
Julkaisun kustantaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika Kopijyvä Oy, Kouvola 2011				